

Załącznik nr 1

do Uchwały Nr 942/2015
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 10 grudnia 2015 r.

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa – profil ogólnoakademicki)

**dokonanej w dniach 25-26 kwietnia 2016 r. na kierunku teologia
prowadzonym w ramach obszaru nauk humanistycznych na poziomie jednolitych
studiów magisterskich realizowanych w formie stacjonarnej
o profilu ogólnoakademickim na Wydziale Teologicznym
Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu**

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: o. prof. dr hab. Andrzej Derdziuk członek PKA

członkowie:

- 1. ks. prof. dr hab. Piotr Morciniec**
- 2. ks. dr hab. Witold Kawecki, prof. UKSW**
- 3. prof. dr hab. Kamil Kardis**
- 3. mgr Małgorzata Piechowicz**
- 4. Adrian Duleba**

INFORMACJA O WIZYTACJI I JEJ PRZEBIEGU

Ocena jakości kształcenia na kierunku „teologia” prowadzonym na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2015/2016. Polska Komisja Akredytacyjna po raz drugi oceniała jakość kształcenia na ww. kierunku. Poprzednio dokonano oceny w roku akademickim 2009/2010, przyznając ocenę pozytywną (uchwała Nr 447/2010 z dnia 13 maja 2010 r.). Uczelnia dostosowała się do uwag PKA z ostatniej wizytacji i wdrożyła ulepszony program weryfikacji jakości kształcenia oraz dokonała zmian w zatrudnieniu kadry.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Zespół Oceniający PKA zapoznał się z raportem samooceny przekazanym przez Władze Uczelni. Wizytacja rozpoczęła się od spotkania z Władzami Uczelni oraz Wydziału, dalszy przebieg wizytacji był zgodny z ustalonym wcześniej harmonogramem. W trakcie wizytacji przeprowadzono spotkania ze studentami, pracownikami Wydziału, osobami odpowiedzialnymi za funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, za prowadzenie kierunku studiów, praktyk, a także z

przedstawicielami Samorządu Studentów i Biura Karier. Ponadto przeprowadzono hospitację zajęć, dokonano oceny losowo wybranych prac etapowych i dyplomowych, a także przeglądu bazy dydaktycznej wykorzystywanej w procesie kształcenia. Przed zakończeniem wizytacji sformułowano wstępne uwagi i zalecenia, o których Przewodniczący Zespołu oraz współpracujący z nim eksperci poinformowali władze Uczelni na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

OCENA SPEŁNIENIA KRYTERIÓW OCENY PROGRAMOWEJ DLA KIERUNKÓW STUDIÓW O PROFILU OGÓLNOAKADEMICKIM

Kryterium oceny	Ocena końcowa spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia		X			
2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej oraz prowadzone w jednostce badania naukowe¹ zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia		X			
3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia		X			
4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu ogólnoakademickim i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia, oraz prowadzenie badań naukowych		X			
5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się, prowadzenia badań i wchodzenia na rynek pracy		X			

¹ Określenia: obszar wiedzy, dziedzina nauki i dyscyplina naukowa, dorobek naukowy, osiągnięcia naukowe, stopień i tytuł naukowy oznaczają odpowiednio: obszar sztuki, dziedziny sztuki i dyscypliny artystyczne, dorobek artystyczny, osiągnięcia artystyczne oraz stopień i tytuł w zakresie sztuki.

6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów		X			
--	--	----------	--	--	--

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe informacje i syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli nr 1.

Max. 1800 znaków (ze spacjami)

Tabela nr 1

Kryterium	Ocena końcowa spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
Uwaga: należy wymienić tylko te kryteria, w odniesieniu do których nastąpiła zmiana oceny					

1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

1.1. Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku studiów jest zgodna z misją i strategią rozwoju uczelni, odpowiada celom określonym w strategii jednostki oraz w polityce zapewnienia jakości, a także uwzględnia wzorce i doświadczenia krajowe i międzynarodowe właściwe dla danego zakresu kształcenia.*

1.2. Plany rozwoju kierunku uwzględniają tendencje zmian zachodzących w dziedzinach nauki

i dyscyplinach naukowych, z których kierunek się wywodzi, oraz są zorientowane na potrzeby otoczenia społecznego, gospodarczego lub kulturalnego, w tym w szczególności rynku pracy.

1.3 Jednostka przyporządkowała oceniany kierunek studiów do obszaru/obszarów kształcenia oraz wskazała dziedzinę/dziedziny nauki oraz dyscyplinę/dyscypliny naukowe, do których odnoszą się efekty kształcenia dla ocenianego kierunku.

1.4. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów są spójne z wybranymi efektami kształcenia dla obszaru/obszarów kształcenia, poziomu i profilu ogólnoakademickiego, do którego/których kierunek ten został przyporządkowany, określonymi w Krajowych Ramach Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego, sformułowane w sposób zrozumiały i pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.), efekty kształcenia są także zgodne ze standardami kształcenia określonymi w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów, uwzględniają w szczególności zdobywanie przez studentów pogłębionej wiedzy, umiejętności badawczych i kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej, na rynku pracy, oraz w dalszej edukacji.*

1.5 Program studiów dla ocenianego kierunku oraz organizacja i realizacja procesu kształcenia, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów kształcenia oraz uzyskanie kwalifikacji o poziomie odpowiadającym poziomowi kształcenia określonemu dla ocenianego kierunku o profilu ogólnoakademickim.*

1.5.1. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, program studiów dostosowany jest do warunków określonych w standardach zawartych w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy.

1.5.2 Dobór treści programowych na ocenianym kierunku jest zgodny z zakładanymi efektami kształcenia oraz uwzględnia w szczególności aktualny stan wiedzy związanej z zakresem ocenianego kierunku.*

1.5.3. Stosowane metody kształcenia uwzględniają samodzielne uczenie się studentów, aktywizujące formy pracy ze studentami oraz umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności w przypadku studentów studiów pierwszego stopnia - co najmniej przygotowanie do prowadzenia badań, obejmujące podstawowe umiejętności badawcze, takie jak: formułowanie i analiza problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentacja wyników badań, zaś studentom studiów drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich – udział w prowadzeniu badań w warunkach właściwych dla zakresu działalności badawczej związanej z ocenianym kierunkiem, w sposób umożliwiający bezpośrednie wykonywanie prac badawczych przez studentów.*

1.5.4. Czas trwania kształcenia umożliwia realizację treści programowych i dostosowany jest do efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku studiów, przy uwzględnieniu nakładu pracy studentów mierzonego liczbą punktów ECTS.

1.5.5. Punktacja ECTS jest zgodna z wymaganiami określonymi w obowiązujących przepisach prawa, w szczególności uwzględnia przypisanie modułom zajęć powiązanych z prowadzonymi w uczelni badaniami naukowymi w dziedzinie/dziedzinach nauki związanej/związanych z ocenianym kierunkiem więcej niż 50% ogólnej liczby punktów ECTS.*

1.5.6. Jednostka powinna zapewnić studentowi elastyczność w doborze modułów kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS wymaganej do osiągnięcia kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia na ocenianym kierunku, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej.*

1.5.7. Dobór form zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku, ich organizacja, w tym liczebność grup na poszczególnych zajęciach, a także proporcje liczby godzin różnych form zajęć umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w szczególności w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej. Prowadzenie zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość spełnia warunki określone przepisami prawa.*

1.5.8. W przypadku, gdy w programie studiów na ocenianym kierunku zostały uwzględnione praktyki

zawodowe, jednostka określa efekty kształcenia i metody ich weryfikacji, oraz zapewnia właściwą organizację praktyk, w tym w szczególności dobór instytucji o zakresie działalności odpowiednim do celów i efektów kształcenia zakładanych dla ocenianego kierunku oraz liczbę miejsc odbywania praktyk dostosowaną do liczby studentów kierunku.

1.5.9. Program studiów sprzyja umiędzynarodowieniu procesu kształcenia, np. poprzez realizację programu kształcenia w językach obcych, prowadzenie zajęć w językach obcych, ofertę kształcenia dla studentów zagranicznych, a także prowadzenie studiów wspólnie z zagranicznymi uczelniami lub instytucjami naukowymi.

1.6. Polityka rekrutacyjna umożliwia właściwy dobór kandydatów.

1.6.1. Zasady i procedury rekrutacji zapewniają właściwy dobór kandydatów do podjęcia kształcenia na ocenianym kierunku studiów i poziomie kształcenia w jednostce oraz uwzględniają zasadę zapewnienia im równych szans w podjęciu kształcenia na ocenianym kierunku.

1.6.2. Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się na ocenianym kierunku umożliwiają identyfikację efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz ocenę ich adekwatności do efektów kształcenia założonych dla ocenianego kierunku studiów. *

1.7. System sprawdzania i oceniania umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia.*

1.7.1. Stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są adekwatne do zakładanych efektów kształcenia, wspomagają studentów w procesie uczenia się i umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia każdego z zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej, na każdym etapie procesu kształcenia, także na etapie przygotowywania pracy dyplomowej i przeprowadzania egzaminu dyplomowego, oraz w odniesieniu do wszystkich zajęć, w tym zajęć z języków obcych.

1.7.2. System sprawdzania i oceniania efektów kształcenia jest przejrzysty, zapewnia rzetelność, wiarygodność i porównywalność wyników sprawdzania i oceniania, oraz umożliwia ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. W przypadku prowadzenia kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość stosowane są metody weryfikacji i oceny efektów kształcenia właściwe dla tej formy zajęć.*

1. Ocena w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema i trzema cyframi.

Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia, która jest zgodna z misją Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz z misją Wydziału Teologicznego UAM oraz ze strategią rozwoju UWM na lata 2009-2019 i realizuje program kształcenia na kierunku teologia zorientowany na jakość kształcenia. Korzystanie z doświadczeń krajowych i współpracy międzynarodowej daje możliwość doskonalenia koncepcji kształcenia i posiłkowania się sprawdzonymi wzorcami z zakresu teologii. Realizowany program kształcenia umożliwia osiągnięcie założonych efektów kształcenia.

Studenci dobrze oceniają zarówno formy prowadzonych zajęć, jak i metody oceniania osiągnięcia efektów kształcenia. Uwagę należy zwrócić na brak realnego wyboru przedmiotów fakultatywnych oraz organizację nauki języka nowożytnego, która w opinii studentów nie pozwala na uzyskanie odpowiednich efektów kształcenia.

1.1.

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu nawiązuje do długiej tradycji akademickiej Poznania, zaś jego historia sięga roku 1919. W Misji Uczelni – przedstawionej w Strategii rozwoju UAM – wyakcentowano rozwój kapitału intelektualnego tkwiącego w pracownikach naukowych i studentach uczelni, otwartość na potrzeby miasta i regionu, przy równoczesnej ścisłej współpracy naukowej na poziomie europejskim i światowym, tworzenie wysoko wykwalifikowanych elit oraz kształtowanie dziedzictwa kulturowego (Strategia rozwoju Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu na lata 2009-2019, nowelizacja 2013). Koncepcja kształcenia na kierunku teologia na WT UAM jest zgodna w zasadniczych założeniach z misją Uczelni, czego potwierdzeniem jest zgodność celów wskazanych w Strategii rozwoju Wydziału Teologicznego UAM na lata 2013-2019 (Załącznik nr 1 Uchwały RW nr 98/WT/2013 z dn. 6.05.2013) ze znowelizowaną strategią Uczelni na lata 2009-2019. Koncepcja kształcenia studentów na ocenianym kierunku teologia stanowi odpowiedź na

zadania wyznaczone w strategii rozwoju Uczelni i jednostki. W dokumentach Uczelni i jednostki, w tym w polityce jakości, kładzie się nacisk na zapewnienie jakości nauki i dydaktyki oraz na wymóg umiędzynarodowienia kształcenia i badań, co stara się wprowadzać w życie koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku. W koncepcji kształcenia uwzględniono dobre wzorce i doświadczenia wykładania teologii. Wyodrębnienie się z ocenianego kierunku nowego kierunku kształcenia (dialog i doradztwo społeczne) ilustruje jego potencjał rozwojowy.

Ze szczegółowo zweryfikowanej dokumentacji dostarczonej przez władze Wydziału Teologicznego wynika, że koncepcja kształcenia na kierunku jest inspirowana uznanymi w skali międzynarodowej standardami programowymi w tej dziedzinie. Istotnym czynnikiem w procesie tworzenia programu jest dobór kadry naukowo-dydaktycznej o zróżnicowanej wiedzy i doświadczeniu w zakresie najnowszych koncepcji nauczania zdobytych dzięki współpracy z uczelniami zagranicznymi.

1.2.

Specyfika ocenianego kierunku sprawia, że dynamika zmian jest niewielka, zakładając, że teologię jako dyscyplinę uprawia się od stuleci. Mimo to na wizytowanym kierunku w Strategii rozwoju Wydziału 2013-2019 uwzględniono tendencje zmian zachodzących w teologii, planując tworzenie wspólnych płaszczyzn i zespołów badawczych na WT UAM i prowadzenie wspólnych badań z innymi ośrodkami naukowo-badawczymi. Zorientowaniu na potrzeby otoczenia służy m.in. utworzona komisja ds. współpracy z gospodarką. Należy podkreślić, że absolwenci ocenianego kierunku teologia bez większych trudności znajdują pracę w swoim zawodzie, a ze względu na niedobory katechetów także studentom ostatnich roczników proponowana jest praca. Także praktyki w urzędach skutkują zatrudnieniem absolwentów kierunku. Myślenie perspektywiczne doszło również do głosu w stworzeniu na wydziale nowego kierunku studiów „dialog i doradztwo społeczne”.

1.3.

Jednostka prawidłowo przyporządkowuje oceniany kierunek studiów do obszaru nauk humanistycznych i społecznych oraz wskazuje jako dziedzinę nauk teologicznych, dziedzinę nauk humanistycznych i dziedzinę nauk społecznych. Efekty kształcenia dla ocenianego kierunku określone uchwałą nr 343/2011/2012 Senatu UAM z 25 czerwca 2012 r. odnoszą się do wskazanych obszarów i dziedzin i powiązane są z nimi, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 roku w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego (Dz. U. 2011 nr 253 poz. 1520). Efekty kształcenia dla kierunku teologia są wspólne dla wydziałów teologicznych w całej Polsce i spełniają wymagania uniwersyteckie i kościelne.

1.4.

Efekty kształcenia dla jednolitych studiów magisterskich na kierunku teologia (profil ogólnoakademicki) zostały uchwalane przez Radę WT UAM 27.02.2012 roku, zatwierdzone Uchwałą Nr 343/2011/2012 Senatu UAM z 25 czerwca 2012 r. i są zgodne z wymogami Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym z 2005 r., art. 2, ust. 1, pkt 14b oraz spójne z wybranymi efektami kształcenia obszaru i dziedziny, określonymi w KRK przez to, że efekty kierunkowe uszczegóławiają efekty obszarowe odnosząc je do dyscypliny nauk teologicznych. Poprawne jest powiązanie efektów przypisanych do poszczególnych zajęć z efektami obszarowymi i kierunkowymi (odniesienie efektów przedmiotowych do obszarowych i kierunkowych zaznaczono w każdym z sylabusów).

Na ocenianym kierunku studiów prowadzone są specjalności: teologia kapłańska i teologia katechetyczno-pastoralna. Szczegółowe efekty kształcenia zdefiniowane dla specjalności i przedmioty uwzględnione w programie studiów są spójne z efektami kształcenia ocenianego kierunku i pozwalają osiągnąć kierunkowe efekty kształcenia na drodze realizacji efektów specjalnościowych i praktyk zawodowych oraz pedagogicznych. Efekty kształcenia zostały wspólnie sformułowane dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych.

Jako że studia na ocenianym kierunku przygotowują do wykonywania zawodu nauczyciela religii, zgodnie z art. 9c Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.), efekty kształcenia są zgodne ze standardami kształcenia dla uprawnień pedagogicznych określonymi w przepisach wydanych na podstawie odpowiednich artykułów ustawy. W przypadku specjalności kapłańskiej uwzględniono także dodatkowe efekty kształcenia wymagane do podjęcia posługi duchownego w Kościele katolickim.

Zdaniem studentów, mają oni dostęp do kierunkowych i przedmiotowych efektów kształcenia za

pośrednictwem dziekanatu lub biblioteki. W czasie spotkania z ZO PKA stwierdzili oni, że nie korzystają z udostępnianych w ten sposób informacji. Informacje o efektach kształcenia otrzymują także w czasie pierwszych zajęć w semestrze od nauczycieli prowadzących. Poszczególne efekty zostały sformułowane w zrozumiały sposób, są realne do osiągnięcia oraz pozwalają na stworzenie systemu ich weryfikacji umożliwiających sprawdzenie stopnia ich osiągnięcia, co zostało wyrażone w czasie spotkania ZO ze studentami. ZO potwierdza tę opinię.

Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów uwzględniają zdobywanie przez studentów adekwatnej wiedzy w zakresie dziedziny nauk teologicznych, do której kierunku został przyporządkowany, obejmują one także nabycie umiejętności badawczych i kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej oraz na rynku pracy.

Efekty odzwierciedlają współczesną metodologię badań prowadzonych w obszarze nauk humanistycznych i społecznych oraz aktualny stan wiedzy. Efekty kształcenia uwzględniają także *Ratio studiorum*, czyli wytyczne Kongregacji Wychowania Chrześcijańskiego, które obowiązują dla kierunku teologia

1.5.1.

Kształcenie na ocenianym kierunku obejmuje przygotowanie do wykonywania zawodu nauczyciela religii (katechety). Program studiów jest dostosowany do warunków określonych w standardach wydanych na podstawie art. 9b Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym oraz w Dyrektorium Katechetycznym Kościoła Katolickiego w Polsce, Kraków 2001.

1.5.2.

Dobór treści programowych na ocenianym kierunku jest zgodny z zakładanymi efektami kształcenia, zapewniając spójność zakładanych efektów kształcenia z treściami programowymi. Treści programowe zostały na nowo opracowane oraz częściowo zmodyfikowane i uaktualnione w 2012 roku. Podstawą do zmian były toczone dyskusje w ramach odpowiednich struktur Wydziału, które wskazały na potrzebę modyfikacji przekazu treści z zakresu bioetyki, filozofii współczesnej oraz pedagogiki. Na kształt zajęć objętych programem osiągania efektów kształcenia mają wpływ nauczyciele akademicy prowadzący badania naukowe w zakresie teologii, pedagogiki i psychologii. Są one przekazywane w ramach konwersatoriów i seminariów magisterskich. Kluczowe treści kształcenia oferowane w programie studiów umożliwiają studentom zdobycie pogłębionej wiedzy oraz dają podstawy do rozwijania umiejętności badawczych. Tematyka prac dyplomowych oraz stawiane im wymagania są zgodne z treściami kształcenia uwzględnionymi w programie studiów oraz obszarami kształcenia, do których kierunku został przyporządkowany, uwzględnia także specyfikę tematyczną (poszczególne zagadnienia teologiczne) w ramach kierunku. Obok przedmiotów z teologii systematycznej są prowadzone zajęcia z teologii praktycznej oraz nauk społecznych. Treści kształcenia związane z przygotowaniem do wykonywania zawodu nauczyciela są zgodne ze standardami tego kształcenia, zawierając korpus wiedzy i umiejętności dotyczących zakresu przekazywanej treści a także obejmują moduły psychologiczne oraz pedagogiczne związane ze sposobem jej przekazu.

1.5.3

Metody kształcenia na ocenianym kierunku dobierane są trafnie, z uwzględnieniem specyfiki kierunku studiów. Stosowane metody umożliwiają samodzielne uczenie się studenta, które obejmuje formułowanie i analizę problemów badawczych, dobór właściwych narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników badań. Na ocenianym kierunku zajęcia prowadzone są w formie wykładów monograficznych, konwersatoriów, ćwiczeń, seminariów oraz lektoratów. Z perspektywy studentów obecnych na spotkaniu z ZO PKA ważną rolę w kształceniu odgrywają konwersatoria, które zaliczyć trzeba do aktywizujących form pracy. W celu zwiększenia aktywności studentów w ostatnich latach doszło do zmiany części wykładów na konwersatoria zarówno na studiach dziennych, jak i niestacjonarnych.

Stosowane metody są w opinii studentów adekwatne do efektów kształcenia zakładanych dla przedmiotu. Studenci zwrócili uwagę na potrzebę jeszcze większej liczby zajęć prowadzonych w formie konwersatorium. W opinii studentów realizowane zajęcia pozwalają im na aktywne włączanie się do pracy naukowej i angażowanie w powstające publikacje i prowadzone badania. W ramach

poszukiwania nowych form i metod pracy ze studentami przeprowadzono na WT UAM szkolenie dla pracowników etatowych i doktorantów w tym zakresie.

Studenci uczestniczą w działalności badawczej szczególnie w ramach seminariów dyplomowych, jak również poprzez organizowanie przez nich Dni Studenta Wydziału Teologicznego oraz studenckich konferencji naukowych o charakterze ogólnopolskim, w czasie których często wygłaszają referaty lub komunikaty. ZO potwierdza, że w czasie studiów student ocenianego kierunku jest wprowadzany w badania naukowe właściwe dla teologii. Potwierdzeniem poprawności sprawowanej opieki naukowej nad magistrantem jest dobra jakość prac dyplomowych, które są też w większości przypadków adekwatnie oceniane (zob. Załącznik nr 4)

W pracy dydaktycznej ze studentami wykorzystywane są – przynajmniej w pewnym zakresie wspomagającym – także nowe formy kształcenia szkoły wyższej, jak choćby dostępność materiałów naukowych za pośrednictwem platformy moodle. W przypadku wybijających się nauczycieli akademickich odbywa się także kształcenie na odległość za pośrednictwem tej platformy.

1.5.4.

Czas trwania kształcenia umożliwia realizację treści programowych i dostosowany jest do efektów kształcenia wyznaczonych dla ocenianego kierunku. Jednostka na kierunku teologia prowadzi dwie specjalności kształcenia: dwunastosemestralne jednolite studia magisterskie – specjalność kapłańska – wymagana liczba punktów ECTS wynosi 360 oraz dziesięciosemestralne jednolite studia magisterskie – specjalność katechetyczno-pastoralna – wymaga-na liczba punktów ECTS wynosi 300. Okres kształcenia trwający w ramach specjalizacji opisany jest w sylabusie każdego przedmiotu i podzielony jest na godziny kontaktowe (z nauczycielem akademickim) oraz pracą własną studenta. Orientację o nakładzie pracy studenta daje konsekwentnie stosowany przelicznik punktów ECTS. W jednostce prowadzącej oceniany kierunek działa koordynator ds. monitorowania nakładu pracy studentów mierzonego liczbą punktów ECTS.

1.5.5.

Punktacja ECTS na ocenianym kierunku nie budzi zastrzeżeń – jest konsekwentna i zgodna z zasadami systemu ECTS (1 pkt ECTS = 25 godzin pracy, co jest zgodne z Rozporządzeniem MNiSW z dnia 14 września 2011 roku, § 2, ust. 2). Punktacja ECTS dla każdego z przedmiotu została opisana w sylabusie.

W programie studiów łączna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z zakresu nauk podstawowych właściwych dla danego kierunku studiów, do których odnoszą się efekty kształcenia dla tego kierunku, poziomu i profilu kształcenia, wynosi dla specjalizacji kapłańskiej 360 pkt., a dla specjalizacji katechetyczno-pastoralnej 300.

W programie studiów przewidziano dla zajęć o charakterze praktycznym, w tym zajęć laboratoryjnych, warsztatowych i projektowych liczbę pkt. ECTS w wysokości 55 pkt.

W programie studiów nie uwzględniono minimalnej liczby punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach niezwiązanych z kierunkiem studiów zajęć ogólnouczeniowych lub zajęć na innym kierunku studiów. Do tego modułu zaliczono jedynie zajęcia z języków obcych w wysokości 29 pkt. ECTS. W programie studiów nie podano liczby punktów, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z wychowania fizycznego.

W programie studiów w zakresie obszaru nauk humanistycznych dla specjalizacji kapłańskiej przewidziano – 209 pkt, a dla specjalizacji katechetyczno-pastoralnej 174. W obszarze nauk społecznych dla specjalizacji kapłańskiej przewidziano – 151 pkt, a dla specjalizacji katechetyczno-pastoralnej 126.

W programie studiów wyszczególniono różnego rodzaju praktyki zawodowe w liczbie 212 godzin, za które student otrzymuje 37 pkt. ECTS.

Zajęcia związane z prowadzonymi w Uczelni badaniami naukowymi w dziedzinie teologii dominują w programie studiów. Z zakresu nauk podstawowych właściwych dla ocenianego kierunku studiów przygotowujących do kapłaństwa, do których odnoszą się efekty kształcenia dla tego kierunku, poziomu i profilu kształcenia przewidziano zajęcia obejmujące w sumie 314 pkt. ECTS. Znajdują się tam zajęcia z zakresu filozofii, historii Kościoła teologii fundamentalnej, dogmatycznej i moralnej oraz teologii praktycznej w zakresie liturgiki, homiletyki, katechetyki i teologii pastoralnej. Przewidziano też zajęcia z zakresu pedagogiki, psychologii i muzyki religijnej. Wszystkie te

przedmioty są rozwijane w ramach badań naukowych prowadzonych przez kadre nauczającą. Program studiów na ocenianym kierunku spełnia wymóg realizacji ponad 50% ogólnej liczby ECTS w ramach przedmiotów, które są powiązane z prowadzonymi badaniami w dziedzinie teologii.

Istnieje instrument monitorowania zakresu obciążenia studentów, którzy mogą internetowo ustawiać suwak godzin pracy własnej.

1.5.6.

Program kształcenia na kierunku teologia stwarza możliwość uzyskania wymaganych ponad 30% ogólnej liczby ECTS w ramach przedmiotów do wyboru, m.in. poprzez możliwość wyboru modułów specjalnościowych i seminariów dyplomowych oraz wykładów ogólnouczeniowych. Na ocenianym kierunku studenci ze specjalności kapłańskiej nie mają realnej możliwości wyboru przedmiotów fakultatywnych ze względu na potrzebę dostosowania programu studiów także do wytycznych Kongregacji ds. Edukacji Katolickiej oraz wskazań określonych w Konstytucji Apostolskiej *Sapientia christiana*. Natomiast studenci ze specjalności katechetyczno-pastoralnej mogą dokonywać wyboru spośród oferowanych co semestr przedmiotów. W czasie spotkania z ZO PKA przyznali oni jednak, że wybór ten często nie jest realny i władze rekomendują wybieranie przedmiotów ze specjalności kapłańskiej. Na kierunku nie wprowadzono też jak dotąd wykładów ogólnouczeniowych.

1.5.7.

Program studiów na kierunku teologia posiada zrównoważoną liczbą godzin wykładowych i ćwiczeniowych, a proporcje liczby godzin różnych form zajęć umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Na ocenianym kierunku prowadzi się zróżnicowane formy zajęć dydaktycznych – co potwierdzają zapisy dotyczące form w sylabusach - aby zapewnić osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności prowadzenia badań i kompetencji społecznych. W celu doskonalenia jakości kształcenia na kierunku prowadzona jest okresowa weryfikacja liczby godzin różnych form zajęć. Ostatnia taka weryfikacja spowodowała zwiększenie liczby konwersatoriów kosztem zajęć wykładowych.

Zasadniczo liczebność grup jest właściwa, poza wskazanym poniżej wyjątkiem. Harmonogram zajęć dydaktycznych na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych na ocenianym kierunku odpowiada zasadom higieny procesu nauczania. Na ocenianym kierunku prowadzi się fragmentarycznie kształcenie na odległość, które spełnia wymogi określone w przepisach wydanych na podstawie art. 164 ust. 4 Ustawy PSW i regulacjami obowiązującymi na UAM.

W spotkaniu z ZO studenci potwierdzili, że niewielkie grupy zajęciowe sprzyjają osiągnięciu założonych efektów kształcenia. Wyjątek stanowią zajęcia z nowożytnego języka obcego. Zajęcia z języka angielskiego odbywają się w grupach 25-osobowych. Studenci są przydzielani do tych grup rocznikami – bez względu na poziom znajomości języka. Prowadzi to do sytuacji, gdy w jednej grupie są osoby, które nigdy wcześniej nie uczyły się angielskiego i takie, które reprezentują poziom B2. W takich warunkach, na podstawie opinii wyrażanych przez studentów, nie jest możliwe osiągnięcie oczekiwanych efektów kształcenia w zakresie języka nowożytnego. Na ten mankament zwracano już uwagę w czasie poprzedniej akredytacji, wskazując potrzebę stworzenia grup językowych dla zaawansowanych.

Specyfiką Jednostki jest prowadzenie kształcenia w sześciu różnych ośrodkach zamiejscowych ze względu na afiliowane do Wydziału Teologicznego UAM wyższe seminaria duchowne archidiecezji gnieźnieńskiej oraz diecezji kaliskiej i bydgoskiej a także zakonne wyższe seminaria duchowne we Wronkach, Obrze i Kazimierzu Biskupim. Każde seminarium realizuje taki sam program zatwierdzony przez Radę Wydziału i prowadzi do osiągnięcia efektów kształcenia zatwierdzonych uchwałą Senatu UAM. Z jednej strony sytuacja kształcenia w różnych miejscach sprzyja prowadzeniu zajęć w małych grupach i zapewnia łatwiejszy kontakt z nauczycielami akademickimi oraz lepszy dostęp do literatury, gdyż każde seminarium ma też swoją bibliotekę. Z drugiej zaś powoduje rozproszenie kadry nauczającej oraz nie ułatwia integracji studentów w ramach Wydziału i utrudnia przeprowadzanie większych przedsięwzięć naukowych o charakterze sympozjów i konferencji. Trudniej jest też władzom Wydziału o zadbanie o jakość kształcenia, za którą odpowiadają przede wszystkim rektorzy odnośnych seminariów.

1.5.8.

Program studiów na kierunku teologia, studia jednolite magisterskie, przewiduje 2 rodzaje praktyk – praktyki katechetyczne i praktyki zawodowe (30 godz. po VI semestrze) realizowane wyłącznie na specjalności katechetyczno-pastoralnej. Zasady realizacji praktyk pedagogicznych – w tym przypadku katechetycznych (program i organizacja) – reguluje Uchwała Rady Wydziału WAM nr 64/WT/2011/2012 z dnia 14.05.2012 wraz z załącznikiem.

Obie praktyki posiadają przygotowane karty przedmiotów z efektami kształcenia. Zarówno zasady odbywania praktyk, jak i zasady zaliczania są w prawidłowy sposób udostępniane studentom. Studenci dobrze oceniają organizację praktyk z wyjątkiem faktu konieczności odbycia na V roku studiów 4 tygodni praktyk we wrześniu. Na IV roku studenci realizują 2 tygodnie praktyki we wrześniu i 2 tygodnie w czasie przerwy międzysemestralnej.

Efekty i treści kształcenia dla praktyk katechetycznych i ogólnych oraz ich termin realizacji zgodne są z efektami kształcenia zakładanymi dla studiów na ocenianym kierunku. Dobór systematycznie weryfikowanych szkół i placówek, w których realizowane są praktyki, umożliwi studentowi zdobycie przewidzianych w programie studiów efektów kształcenia. Jednostka zapewnia studentom miejsce do odbywania pierwszej praktyki (szkoły odpowiedniego typu, w zależności od roku kształcenia), kolejne instytucje dla praktyk ogólnych są proponowane przez jednostkę lub mogą być wybierane przez studentów w zależności od zainteresowań. Liczba miejsc praktyk jest wystarczająca dla ogólnej liczby studentów stacjonarnych i niestacjonarnych.

Praktyki pedagogiczne obejmują 150 godz. w 4 modułach i są zgodne z Rozporządzeniem MNiSW z dnia 17.01.2012. Praktyki koordynuje wydziałowy opiekun praktyk, który odpowiada za nie merytorycznie. Opiekunowie praktyk, którzy wizytują praktyki, a w razie potrzeby odbywają spotkania uprzedzające w instytucjach praktyk, otrzymują za tę pracę symboliczną gratyfikację finansową. Po rozmowach z pracownikami ZO proponuje rozważenie wliczania tych obowiązków do pensum godzin dydaktycznych, aby mogli rzetelnie pełnić te funkcje.

Procedury dokumentowania i zaliczania praktyk są poprawne, a dokonują się na podstawie dzienniczka (arkusza) praktyk zawierającego opis realizacji praktyki, opinię opiekuna ze strony placówki oraz sprawozdanie studenta. Zaliczenie praktyk odbywa się po rozmowie z wydziałowym opiekunem praktyk. Po każdym module praktyk katechetycznych następuje ich omówienie i podsumowanie ze studentami. Dokumentacja praktyk przechowywana jest do zakończenia studiów w dziekanacie, natomiast dziennik praktyk pozostaje na stałe w teczce studenta.

1.5.9.

Jednostka ma podpisane umowy partnerskie z ośrodkami zagranicznymi, ostatnia z wydziałem teologicznym we Florencji. Program studiów pozwala na kształcenie studentów spoza kraju, gdyż zdecydowana większość kadry dydaktycznej płynnie posługuje się przynajmniej jednym językiem kongresowym. Odpowiadając na zalecenie PKA z poprzedniej akredytacji na wizytowanym kierunku studiuje aktualnie 8 obcokrajowców. W latach 2012-2014 na WT studiowało 24 studentów z Europy, Afryki i Azji. Jednostka uczestniczy w programie Erasmus +, w ramach którego w roku akademickim 2014/15 w semestrze letnim teologię studiowała studentka z Uniwersytetu w Erfurcie.

Na ocenianym kierunku nie realizuje się obecnie zajęć w języku obcym ze względu na brak zainteresowania taką ofertą. Lektoraty z języka nowożytnego są, jak już wspomniano, zorganizowane w sposób budzący zastrzeżenia. Na ocenianym kierunku odbywały się w przeszłości wykłady nauczycieli akademickich z Czech i Słowacji – studenci obecni na spotkaniu potwierdzili, że chętnie w nich uczestniczyli i byłiby zainteresowani kontynuowaniem takich inicjatyw.

Oceniając umiędzynarodowienie procesu kształcenia, Ekspert PKA do spraw współpracy międzynarodowej doszedł do wniosku, iż WT UAM implementuje podstawowe założenia internacjonalizacji w następujących obszarach:

- wykłady otwarte i warsztaty dla studentów, prowadzone przez wybitnych zaproszonych gości zagranicznych: H. Waldenfels (Niemcy) (2010), S. Tarocchi (Włochy), E. De Gaal (USA) (2014), C. Hisem (Słowacja) (2016). Są one wynikiem intensywnie realizowanej współpracy międzynarodowej z naukowcami oraz praktykami. Warsztaty podejmują istotne i aktualne kwestie związane z programem kształcenia, poszerzają wiedzę studentów, rozwijają ich umiejętności i kompetencje,
- oferta letnich praktyk. Studenci kierunku teologia w ramach Akademickiego Koła Misyjnego wyjeżdżali na letnie praktyki do Izraela, Wysp Zielonego Przylądka i Kazachstanu,
- prowadzenie zajęć w językach obcych. Na podstawie przeprowadzonej weryfikacji

umiędzynarodowienia procesu kształcenia na ocenianym kierunku należy pozytywnie ocenić inicjatywy WT UAM zmierzające w kierunku implementacji Europejskich standardów kształcenia. W ofercie znajdują się zajęcia fakultatywne oraz konwersatoria w języku czeskim. W roku 2013 Wydział wystąpił z propozycją wykładu w języku angielskim, który nie spotkał się z zainteresowaniem studentów (zgłosiły się 2 osoby), stąd na wniosek władz uniwersyteckich, wykład ten został odwołany.

- oferta kształcenia dla studentów zagranicznych. W seminariach duchownych (zakonnych i diecezjalnych afiliowanych do Wydziału), w latach 2010-2015 przebywali klerycy z zagranicy (Białoruś, Rosja, Ukraina, Turkmenistan, Kazachstan, Ghana, Czad, Kamerun), którzy przygotowywali się do kapłaństwa w Polsce. W trakcie formacji, w ramach szkoły językowej, nauczyli się oni języka polskiego i kontynuowali studia teologiczne w języku polskim.

1.6.1.

Kryteria i zasady rekrutacji na ocenianym kierunku na rok bieżący na studia stacjonarne i niestacjonarne określa Uchwała nr 148/2013/2014 Senatu UAM z 26 maja 2014 roku, zaś szczegółowe zasady rekrutacji na kierunku – Załącznik, s. 110-115. Zgodnie z §8 Uchwały: „Limity miejsc na poszczególnych kierunkach/specjalnościach studiów ustala rada podstawowej jednostki organizacyjnej”, a zatwierdza je Rektor Uczelni. Kandydaci na studia przechodzą jednoetapowy egzamin ustny składany przed trzyosobową komisją. Zestaw lektur obowiązkowych do egzaminu jest zmienny i publikowany w uchwale rekrutacyjnej. Zasady rekrutacji i zagadnienia poruszane na egzaminie wstępnym dostępne są na stronie internetowej jednostki.

Polityka rekrutacyjna respektuje zasadę zapewnienia wszystkim kandydatom równych szans w podjęciu kształcenia na ocenianym kierunku. Kryteria kwalifikacyjne dla kandydatów zgodne są z obszarami, do których kierunek jest przyporządkowany, i z właściwą dziedziną nauki. Przyjęte kryteria pozwalają na właściwy dobór kandydatów do podjęcia studiów na ocenianym kierunku. W ramach zapewniania równych szans oferuje się także wsparcie w procesie kwalifikacyjnym i jego konieczne modyfikacje dla osób z niepełnosprawnością, tak w zakresie czasu trwania egzaminu, jak i pomocy ze strony asystenta. Informacje o wymaganiach rekrutacyjnych i kryteriach kwalifikacji są dostępne, aktualne i zrozumiałe dla przeciętnego kandydata. W czasie spotkania z ZO PKA studenci przyznali, że aktualne zasady rekrutacji są przejrzyste i pozwalają na odpowiedni dobór kandydatów na studia.

1.6.2.

Uchwała nr 234/2014/2015 Senatu UAM z dnia 29.06.2015 określa zasady potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów. Na tej podstawie Rada WT UAM w dniu 24.09.2015 podjęła Uchwałę Nr 400/WT/2015 w sprawie powołania Komisji ds. Potwierdzania Efektów Uczenia się (WKPEU). Zgodnie z wytycznymi tego dokumentu określono kolejne kroki proceduralne tak ze strony zainteresowanego, jak i ze strony WKPEU. Tryb i zasady potwierdzania efektów uczenia się poza Uczelnią są zgodne z warunkami określonymi w Ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym w art. 170e-170g. Jednostką uprawnioną do przeprowadzenia procedur jest wydział, który posiada na kierunku pozytywną ocenę programową. W ramach corocznej uchwały rekrutacyjnej Rada Wydziału określa limit miejsc dla kandydatów na studia na kierunku teologia ubiegających się o potwierdzenie efektów uczenia się. Metody potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza uczelnią są właściwie dobrane i określone.

1.7.1.

Sprawdzanie i ocenianie efektów kształcenia na kierunku teologia odbywa się na podstawie prac etapowych, zaliczeń na ocenę, egzaminów oraz pracy dyplomowej i egzaminu dyplomowego. Każdemu przedmiotowi przypisane zostały efekty kształcenia podlegające weryfikacji i dotyczy to także języków obcych. Mając na uwadze realizację założonych efektów kształcenia, dobiera się zróżnicowane metody ich weryfikacji. Na ocenianym kierunku stosowane są zróżnicowane metody oceniania osiągnięcia efektów kształcenia. Są one przedstawiane przez nauczycieli akademickich na początku każdego semestru zajęć. Dominują egzaminy ustne oraz pisemne, studenci często przygotowują również prace zaliczeniowe czy prezentacje na wybrane tematy. W przypadku zaliczeń i egzaminów ustnych, efekty kształcenia sprawdza się w obecności drugiej osoby, co gwarantuje rzetelność oceny pracy studenta. W odniesieniu do ćwiczeń sprawdzanie osiągnięcia efektów

kształcenia realizowane jest na bieżąco poprzez ocenę przygotowania do zajęć i aktywności studentów na zajęciach, a także przez obserwacje i dyskusję. Studenci są również oceniani w czasie semestru na podstawie np. wychwytywania błędów celowo umieszczonych w analizowanym tekście. Występowanie takich praktyk zostało potwierdzone przez studentów w czasie spotkania z ZO PKA. Dobór metod sprawdzania i oceniania jest trafny i właściwy tak w odniesieniu do przedmiotów wykładowych, jak i praktyk oraz pracy własnej studenta. W opinii studentów obowiązujące metody weryfikacji są właściwie dostosowane do przedmiotu. Potwierdzają to analizy zapisów z sylabusów przedmiotowych, w których znajdują się poprawne opisy weryfikacji efektów.

Zasady procesu dyplomowania wraz z wykazem zagadnień egzaminacyjnych określa Uchwała Rady Wydziału UAM nr 142/WT/2013 z dnia 25.06.2013, która dotyczy formy i zakresu egzaminu dyplomowego. Na ten egzamin składa się egzamin *ex universa teologia* oraz obrona pracy dyplomowej. W procesie przygotowywania pracy dyplomowej studenci uczestniczą w seminariach i są oceniani na podstawie pracy z promotorem i dyskusji w ramach seminarium dyplomowego. W czasie egzaminu dyplomowego zadawane są pytania losowo wybrane przez studenta (tematy są dostępne na stronie internetowej wydziału). ZO PKA stwierdza, że proces dyplomowania przebiega prawidłowo. Ocena prac dyplomowych jest poprawna i jedynie w pojedynczych przypadkach pojawia się drobne zawyżanie ocen prac dyplomowych, które są na dobrym poziomie, jak to potwierdziła ocena losowo wybranych prac dyplomowych (Załącznik nr 4).

Na kierunku prowadzi się archiwizację dokumentacji procesu kształcenia w postaci prac etapowych (przechowywanych do końca toku studiów studenta), testów, wypełnionych dzienników praktyk. Analiza tej dokumentacji przez ZO pokazuje, że tematy prac i stawiane zadania w postaci pytań i testów są zasadne w zakresie odwzorowywania zajęć prowadzonych na kierunku i realnie sprawdzają wiedzę studentów. Mankamentem metodologii prowadzenia prac etapowych jest brak w dokumentacji przechowywanej w dziekanacie podania czytelnych kryteriów uzyskania określonej oceny postawionej przez nauczyciela akademickiego. Prace są oceniane obiektywnie w zależności od jakości prezentowanej przez studenta wiedzy. Dostrzega się na ogół zadowalający poziom wiedzy, co odwzorowuje wysoka skala ocen wystawionych w sposób obiektywny i sprawiedliwy.

1.7.2.

Na ocenianym kierunku stosowane są przejrzyste kryteria zapewniające transparentność systemu oceniania. Sposoby weryfikacji efektów kształcenia modułu opisano przy każdym przedmiocie (sylabus) i są one właściwe oraz umożliwiają weryfikację wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Jednoznaczne kryteria sprawdzania stosuje się także w ocenie efektów uzyskanych w ramach praktyk zawodowych. W przypadku egzaminów dyplomowych egzamin odbywa się komisyjnie, składają się na niego odpowiedzi na pytania postawione przez wszystkich członków komisji. Pytania odnoszą się zarówno do dyscypliny kierunkowej (egzamin *ex universa*), jak i do pracy dyplomowej. Studenci w czasie spotkania z ZO PKA przyznali, że czują się oceniani sprawiedliwie. Podkreślili także, że nauczyciele akademicy zachowują bezstronność, rzetelność i obiektywizm w przypadku każdej formy sprawdzania i oceniania uzyskanych efektów kształcenia. Wszyscy studenci są równo traktowani przez nauczycieli. Metody oceny wynikają bezpośrednio z formy prowadzenia zajęć i są prezentowane przez nauczycieli akademickich na początku semestru. Wyniki egzaminów i kolokwium są dostarczane studentom w terminach pozwalających na odpowiednie przygotowanie do ewentualnych poprawek. Opinie studentów potwierdzone zostały przez ewaluację protokołów dyplomowych. Pewne wątpliwości może budzić jedynie skąpa czasem informacja zwrotna umieszczana przy ocenach prac etapowych, na co zwrócono uwagę w losowo wybranej dokumentacji (Załącznik nr 3).

W niewielkim zakresie stosuje się metody kształcenia na odległość i w tych przypadkach przestrzega się zasad dotyczących częstości przeprowadzania oceny kształtującej oraz sposobów i miejsc odbywania oceny podsumowującej.

3. Uzasadnienie

Koncepcja kształcenia na kierunku odpowiada misji i strategii Uczelni oraz jednostki. Analiza realizowanej koncepcji kształcenia pokazuje, że na ocenianym kierunku korzysta się z krajowych i międzynarodowych doświadczeń odpowiednich dla teologii. Na kierunku prowadzi się politykę zapewnienia wysokiej jakości kształcenia.

Plany rozwoju kierunku uwzględniają zmiany zachodzące w dyscyplinach teologicznych. Polityka perspektywiczna kierunku zorientowana jest na zmieniające się potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego. Chłonność rynku pracy w odniesieniu do absolwentów ocenianego kierunku umożliwia zatrudnienie większości wykształconych teologów.

Z formalnego punktu widzenia (przypisanie do obszarów i dziedzin) kryterium jest spełnione poprawnie. Merytorycznie efekty kształcenia odnoszą się do obu wskazanych obszarów i dyscypliny nauk teologicznych a także nauk humanistycznych i nauk prawnych. Zatwierdzone efekty kształcenia dla ocenianego kierunku – wypracowane wspólnie dla wydziałów w całym kraju – potwierdzają troskę o ich zgodność z aktualnym stanem wiedzy w obszarach, do których kierunek został przyporządkowany.

Opis efektów kształcenia przygotowany został zgodnie z zasadami wprowadzania KRK dla szkolnictwa wyższego. Efekty kształcenia na ocenianym kierunku uwzględniają zdobywanie pogłębionej wiedzy, umiejętności badawczych i kompetencji społecznych, niezbędnych w działalności badawczej, pracy zawodowej i w dalszej edukacji. Studenci pozytywnie ocenili sposób sformułowania, realność i weryfikowalność efektów kształcenia dla ocenianego kierunku.

Program studiów dla ocenianego kierunku oraz organizacja i realizacja procesu kształcenia umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Realizacja procesu dydaktycznego jest poprawna, profesjonalna i zorientowana na jakość kształcenia, tak od strony właściwego wyodrębnienia przedmiotów w ramach programu i planu studiów, jak i wyznaczonego wymiaru godzinowego przedmiotów na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych. Istnieje możliwość adaptacji procesu kształcenia do potrzeb studentów z niepełnosprawnością. Pojedyncze zastrzeżenia wymagają raczej drobnych korekt i nie zmieniają zasadniczej oceny.

Analiza przeprowadzonego postępowania rekrutacyjnego i kryteriów rekrutacji określonych w Uchwale Senatu oraz w wykonawczych uchwałach jednostki pozwala stwierdzić, iż nie zawierają one przepisów dyskryminujących jakichkolwiek kandydatów i przestrzegają zasady równych szans w podjęciu kształcenia na ocenianym kierunku. Formalnie określony jest też proces wdrażania weryfikacji efektów kształcenia zdobytych poza uczelnią.

Na ocenianym kierunku stworzony został system oceniania zapewniający równe traktowanie wszystkich studentów oraz bezstronność i obiektywizm w ocenianiu. Obowiązujący system weryfikacji efektów kształcenia zapewnia możliwość oceny stopnia ich osiągnięcia. Zdaniem studentów, obowiązujące metody weryfikacji są adekwatne do formy zajęć dydaktycznych oraz realizowanej tematyki. Właściwie dobierane są osoby dokonujące kompetentnego sprawdzania i oceny efektów kształcenia osiągniętych przez studentów w trakcie realizacji programu (wykłady, konwersatoria, ćwiczenia i seminaria oraz praktyki zawodowe), jak i po jego zakończeniu w odniesienia do całego programu kształcenia.

4. Zalecenia

ZO rekomenduje przygotowanie oferty przedmiotów ogólnouczelnianych do wyboru dla ocenianego kierunku. Ponadto zaleca się budowanie szerszej oferty przedmiotów fakultatywnych i umożliwienie studentom obu specjalności zapisywania się na dodatkowe przedmioty.

Zaleca się umożliwienie studentom uczestniczenia w zajęciach z języka nowożytnego w grupach uwzględniających indywidualny poziom każdego zapisanego studenta, który mógłby być definiowany poprzez wcześniejszy test określający poziom zaawansowania językowego. Grupy te nie powinny też być zbyt liczne.

Należy wskazać liczbę punktów ECTS za zajęcia w ramach wychowania fizycznego oraz wyróżnić w raporcie samooceny zajęcia ogólnouniwersyteckie i praktyki zawodowe.

2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej oraz prowadzone w jednostce badania naukowe zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia

2.1 Nauczyciele akademicki stanowiący minimum kadrowe posiadają dorobek naukowy-zapewniający realizację programu studiów w obszarze wiedzy odpowiadającym obszarowi kształcenia, wskazanemu dla tego kierunku studiów, w zakresie jednej z dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia określone dla tego kierunku. Struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe odpowiada wymogom prawa określonym dla kierunków studiów

o profilu ogólnoakademickim, a ich liczba jest właściwa w stosunku do liczby studentów ocenianego kierunku.*

2.2 Dorobek naukowy, doświadczenie w prowadzeniu badań naukowych oraz kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. W przypadku, gdy zajęcia realizowane są z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, kadra dydaktyczna jest przygotowana do prowadzenia zajęć w tej formie.*

2.3 Prowadzona polityka kadrowa umożliwia właściwy dobór kadry, motywuje nauczycieli akademickich do podnoszenia kwalifikacji naukowych i rozwijania kompetencji dydaktycznych oraz sprzyja umiędzynarodowieniu kadry naukowo-dydaktycznej.

2.4 Jednostka prowadzi badania naukowe w zakresie obszaru/obszarów wiedzy, odpowiadającego/odpowiadających obszarowi/obszaro­m kształcenia, do którego/których został przyporządkowany kierunek, a także w dziedzinie/dziedzinach nauki oraz dyscyplinie/dyscyplinach naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia.*

2.5 Rezultaty prowadzonych w jednostce badań naukowych są wykorzystywane w projektowaniu i doskonaleniu programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz w jego realizacji.

1. Ocena - w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

2.1.

Minimum kadrowe dla ocenianego kierunku studiów zostało określone zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r. poz. 1370). Spełnione są zapisy § 13 pkt. 1 powyższego rozporządzenia, tj.: „nauczyciel akademicki może być zaliczony do minimum kadrowego, jeżeli został zatrudniony w uczelni nie później niż od początku semestru studiów”, a także § 13 pkt. 2, tj.: nauczyciel akademicki może być wliczony do minimum kadrowego w danym roku akademickim, jeżeli prowadzi na danym kierunku studiów zajęcia dydaktyczne w wymiarze co najmniej 30 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku nauczycieli akademickich posiadających tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego i co najmniej 60 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora.

Skład minimum kadrowego odpowiada wymaganiom określonym w niniejszym rozporządzeniu w § 16. 1. 2) na kierunkach studiów związanych z kształceniem w zakresie teologii – stanowi co najmniej sześciu samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej ośmiu nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora. W raporcie podano rozbieżne dane dotyczące nauczycieli akademickich zaliczonych do minimum kadrowego ocenianego kierunku. W tabeli nr 6 raportu samooceny w kolumnie III podano liczbę osób zatrudnionych w podstawowej jednostce prowadzącej oceniany kierunek w wysokości 48, w tym zaliczonych do minimum kadrowego 45. W tej samej tabeli nr 6w kolumnie V podano liczbę 18 osób zaliczonych do minimum kadrowego. Z kolei w tabeli nr 7 w nawiasach wyszczególniono liczbę 40 osób zaliczonych do minimum kadrowego, w tym z obszaru nauk humanistycznych, dziedziny nauki teologiczne, dyscyplina nauki teologiczne: 9 profesorów, 11 doktorów habilitowanych i 5 doktorów. Z obszaru nauk humanistycznych, dziedziny nauk humanistycznych, dyscypliny filozofia: 1 profesor i 2 doktorów. Z obszaru nauk humanistycznych, dziedziny nauk humanistycznych, dyscypliny literaturoznawstwo : 1 doktor habilitowany. Z obszaru nauk humanistycznych, dziedziny nauk humanistycznych, dyscypliny historia: 1 doktor habilitowany. Z obszaru nauk społecznych, dziedziny nauk prawnych, dyscypliny prawa kanonicznego wskazano 1 doktora habilitowanego 2 doktorów. Błędnie zaliczono ks. prof. Piotra Nawrota SVD do dyscypliny teologia, mimo iż jest on specjalistą z historii.

W sumie do minimum kadrowego zaproponowano w raporcie samooceny 40 nauczycieli akademickich (trzydziestu dwóch samodzielnych pracowników naukowych oraz ośmiu doktorów). Jednak w załączniku nr 4 podano szczegółowe dane tylko 15 osób, które mogą być zaliczone do minimum kadrowego.

Zgodnie z wymogami art. 9a ust. 1 ustawy z dn. 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.) nauczyciele akademicy stanowiący minimum kadrowe zatrudnieni

są w pełnym wymiarze czasu pracy. Podczas weryfikacji teczek osobowych, a w szczególności oświadczeń o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego, należy stwierdzić, iż wszystkie osoby zgłoszone do minimum kadrowego spełniają warunki określone w art. 112a ustawy z dn. 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.). Ponadto w teczkach osobowych znajdują się dokumenty pozwalające na uznanie deklarowanych tytułów i stopni naukowych wraz z potwierdzeniami nostryfikacji dyplomów uzyskanych poza Polską. Umowy o pracę zawierają wymagane prawem elementy. Zespół oceniający biorąc pod uwagę: wykazany dorobek naukowy, obciążenia dydaktyczne, formę zatrudnienia oraz złożone oświadczenia do minimum kadrowego zaliczył 7 samodzielnych nauczycieli akademickich oraz 8 doktorów. Obszar nauk humanistycznych, w tym dziedzinę nauk teologicznych reprezentuje 10 osób, dyscyplinę historii reprezentują 2 osoby i dyscyplinę filozofii reprezentują 2 osoby. Obszar nauk społecznych, dziedzinę nauk prawnych, dyscyplinę prawa kanonicznego reprezentuje 1 osoba.

Do minimum kadrowego na kierunku teologia, na jednolitych studiach magisterskich wskazano 7 pracowników samodzielnych oraz 8 doktorów (w rzeczywistości jest ich znacznie więcej). Minimum kadrowe studiów magisterskich odpowiada wymogom prawa i jest więcej niż stabilne.

Stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe do liczby studentów kierunku zgodnie z § 17 ust. 1 pkt. 9 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014, poz. 1370) przewyższa znacznie wymagania. Liczba studentów na ocenianym kierunku studiów to 448. Liczba nauczycieli zaliczonych do minimum kadrowego - 15. Liczba pozostałych nauczycieli, dla których uczelnia jest podstawowym miejscem pracy wynosi 33. Obok tych 48 osób (15+33), zajęcia prowadzi dodatkowo 171 osób zatrudnionych na umowę o dzieło. Tak duża liczba osób prowadzących zajęcia wynika z rozmieszczenia grup studentów poza siedzibą Wydziału Teologicznego w Poznaniu w różnych miejscach związanych z funkcjonowaniem seminariów duchownych diecezjalnych z zakonnych w Bydgoszczy, Gnieźnie, Kaliszu, Obrze, Wronkach i Kazimierzu Biskupim.

2.2.

Kadra ocenianego kierunku prowadzi zajęcia w modułach – filozoficznym, teologicznym - egzegezy i teologii biblijnej, teologii fundamentalnej, teologii dogmatycznej i ekumenicznej, teologii moralnej, teologii pastoralnej, katechetyki, patrystyki, homiletyki, przygotowania pedagogicznego, literaturoznawstwa, muzykoznawstwa, historii, konserwacji zabytków i prawa kanonicznego. Nauczyciele akademicy wypełniający minimum kadrowe jednolitych studiów magisterskich na kierunku teologia, o profilu ogólnoakademickim, posiadają dorobek naukowy odpowiadający obszarowi kształcenia w zakresie nauk humanistycznych i teologii, a swoimi zainteresowaniami badawczymi i specjalnościami są w stanie realizować program kształcenia na kierunku teologia w zakresie przedmiotów podstawowych, kierunkowych oraz seminariów i proseminariów.

Dorobek naukowy nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na tym kierunku, zarówno należących do minimum kadrowego, jak i tych spoza minimum, jest znaczący i odpowiada założeniom programu kształcenia i efektom kształcenia. W zainteresowaniach badawczych kadry mieszczą się zagadnienia należące do modułu przedmiotów podstawowych i kierunkowych, a także kompetencje specjalistyczne. Kadra jest doświadczona w realizacji badań teologicznych. Pod względem podziału specjalności badawczych struktura kwalifikacji kadry i jej kompetencje są kompletne i adekwatne względem założeń programowych. Część przedmiotów w trakcie studiów realizowana jest przez nauczycieli akademickich zajmujących się również innymi ważnymi w procesie kształcenia teologicznego dyscyplinami, takimi jak filozofia, pedagogika czy psychologia, muzyka kościelna, prawo kanoniczne, czy sztuka. Nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia na ocenianym kierunku odznaczają się znacznymi osiągnięciami naukowymi oraz bardzo wysokimi kompetencjami naukowymi i organizacyjnymi. Pracownicy naukowo-dydaktyczni podnoszą nieustannie swoje kompetencje przez uczestnictwo w krajowych i zagranicznych konferencjach naukowych oraz współpracę z innymi ośrodkami akademickimi. Prowadzą również badania naukowe, których wyniki są publikowane w monografiach autorskich i wieloautorskich, artykułach naukowych oraz innych publikacjach przyczyniających się do rozwoju dziedziny nauk teologicznych. Struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe odpowiada wymogom prawa. Pewne wątpliwości budzi w poszczególnych (co prawda nielicznych) przypadkach przygotowanie

dydaktyczne. Z przeprowadzonych podczas wizytacji rozmów wynika, iż wielu nauczycieli akademickich dobrze odnajduje się w prowadzeniu badań naukowych, ale ma pewne problemy z dydaktyką. Wypowiedzi studentów potwierdzają słabości dydaktyczne.

2.3.

Kadra środowiska teologicznego UAM jest bardzo liczna, dobrze wykształcona i różnorodna. Z całą pewnością jest to wielkim atutem Wydziału Teologicznego. Jej prace naukowe są znane i cenione w kraju. Polityka kadrowa opiera się na zasadach oceny indywidualnego rozwoju naukowego i działań organizacyjnych. Dowodem rozwoju kadry akademickiej w podstawowej jednostce organizacyjnej prowadzącej oceniany kierunek jest ilość przyznawanych tytułów w minionych czterech latach: profesora (7), habilitacje (15). Nie widać przeszkód instytucjonalnych w rozwoju kontaktów międzynarodowych kadry, co owocowało 47 programami współpracy międzynarodowej (2012-2015). 4 zagranicznych wykładowców pracowało na Wydziale Teologicznym w latach 2012-2014, a 10 nauczycieli akademickich Wydziału prowadziło zajęcia za granicą. Odnotować należy też znaczną liczbę publikacji w językach obcych. Aktywność naukowa pracowników monitorowana jest systematycznie (co roku), dzięki aktualizacji listy publikacji ogłoszonych drukiem. Pracownikom podawany jest do wiadomości ranking ich naukowej aktywności. Daje to możliwość oceny pracy naukowej, a także mobilizowania pracowników przez władze Wydziału. W wewnętrznej polityce awansowej liczą się zasady wspierania rozwoju naukowego obowiązujące w całej uczelni. System motywacyjny opierający się na corocznym nagradzaniu osób z największą liczbą punktów za publikacje, a także za wybitne osiągnięcia dydaktyczne, zdaje się dobrze funkcjonować.

Nauczyciele akademicy sygnalizowali trudności w terminowym wykorzystaniu dotacji na badania naukowe ze względu na relatywnie późny czas ich przyznawania i konieczność podejmowania decyzji o ich przeznaczeniu w miesiącach wakacyjnych, co utrudnia planowanie wyjazdów naukowych.

2.4.

Na kierunku teologia WT UAM prowadzone są liczne badania naukowe zgodne z obszarem nauk humanistycznych i społecznych, do których został przyporządkowany kierunek. Zdefiniowane kierunkowe efekty kształcenia mają oparcie w zaawansowanych badaniach naukowych i publikacjach z zakresu egzegezy Starego i Nowego Testamentu, teologii patrystycznej, teologii dogmatycznej, fundamentalnej, moralnej, duchowości, ekumenizmu, historii Kościoła, prawa kanonicznego, społecznej nauki Kościoła, katechetyki, pedagogiki chrześcijańskiej, homiletyki, liturgiki, socjologii, psychologii i prawa.

2.5.

Program studiów zarówno w module przedmiotów podstawowych i kierunkowych, jak również na seminariach i specjalistycznych zajęciach do wyboru ma odniesienie do kompetencji kadry i jej zainteresowań badawczych. Przedstawione w raporcie samooceny dane są adekwatne do rzeczywistości. Zostały one wskazane w następstwie dyskusji toczony przez nauczycieli akademickich w zakładach naukowych Wydziału, podczas których wskazano na konieczność uwspółcześnienia przekazu treści z zakresu filozofii, bioetyki oraz bardziej adekwatnego doboru metod pedagogicznych. Badania naukowe prowadzone przez pracowników Wydziału mają zastosowanie w projektowaniu i doskonaleniu programu kształcenia. Są to badania w znacznym stopniu zapewniające możliwość kształcenia i kształtowania założonych efektów obszarowych należących do dziedziny nauk teologicznych, w szczególności samodzielnego krytycznego myślenia, otwartości umysłu, kreatywności, wrażliwości moralno-społecznej. 9 pracowników uczestniczyło w krajowych programach a 20 pracowników uczestniczyło w międzynarodowej współpracy jednostek partnerskich na zasadzie konferencji, telekonferencji, wymiany publikacji, prac badawczych, wykładów gościnnych, członkostwa w Radach Naukowych. Projektów naukowych międzynarodowych w latach 2012-2015 było 13 i dotyczyły baroku hiszpańskiego oraz poradnictwa rodzinnego w Niemczech.

3. Uzasadnienie

Pracownicy naukowo-dydaktyczni prowadzący zajęcia na kierunku teologia są dostatecznie liczni i posiadają właściwe kompetencje naukowe, aby realizować przyjęty program kształcenia. Jest ich

nawet znacznie więcej niżli wymaga tego minimum kadrowe. Dorobek naukowy kadry należy ocenić wysoko. Prowadzona polityka kadrowa sprzyja rozwojowi kadry.

Zespół wizytujący PKA przeprowadził ocenę spełnienia wymagań dotyczących minimum kadrowego na podstawie przesłanej dokumentacji, dokumentów przedstawionych podczas wizytacji i rozmów przeprowadzonych z Władzami Wydziału. W ocenie uwzględniono w szczególności posiadane stopnie naukowe i specjalizację naukową oraz dorobek nauczycieli akademickich. Sprawdzono również obciążenia dydaktyczne w bieżącym roku akademickim oraz złożone oświadczenia o wliczeniu do minimum kadrowego.

Nauczyciele akademicy stanowiący minimum kadrowe posiadają dorobek naukowy zapewniający realizację programu studiów w obszarze wiedzy odpowiadającym obszarowi kształcenia, wskazanemu dla tego kierunku studiów. Posiadają też wymagane kompetencje dydaktyczne adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia, zgodnie z odpowiednią uchwałą Senatu.

Skupione na Wydziale Teologii katedry i współpracujące zakłady należące do dziedziny nauk teologicznych mają wystarczającą, kompletną i bardzo liczną kadrę zapewniającą minimum kadrowe dla prowadzenia teologicznych jednolitych studiów magisterskich o profilu ogólnoakademickim. Kadra dysponuje bardzo wysokimi kompetencjami w zakresie podstawowych i kierunkowych zajęć w teologii, filozofii, i prawie kanonicznym. Jako zalecenie należy zwrócić uwagę na doskonalenie jakości dydaktyki.

Polityka kadrowa wspiera skutecznie indywidualny rozwój nauczycieli akademickich i liczni z nich są wizytówką Uniwersytetu, ale brak należytego naboru studentów w przyszłości może zagrażać stabilizacji kadry i odtwarzaniu jej potencjału. Współpraca międzynarodowa jest szeroko obecna, także ze względu na specyfikę Wydziału składającego się z jednostek - seminariów zakonnych o charakterze międzynarodowym i to jest niewątpliwym atutem Wydziału. Należałoby wszakże zwrócić większą uwagę na skonsolidowanie tej współpracy.

Środowisko jest aktywne naukowo i twórcze w reprezentowanych dziedzinach badawczych. Posiadana szeroka kadra naukowa i jej wykształcenie owocuje znaczącą liczbą projektów międzynarodowych.

Z powyższego opisu stanu faktycznego, uwzględniając wysoką aktywność naukową pracowników Wydziału i ich merytoryczne przygotowanie, można stwierdzić, że przekłada się ono na kompetentną i aktualizowaną naukowo dydaktykę oraz doskonalenie kształcenia.

4. Zalecenia

Należy jednoznacznie wskazać liczbę osób zaliczonych do minimum kadrowego na kierunku teologia oraz podać dane umożliwiające weryfikację podstawy ich zaliczenia do minimum kadrowego.

Prowadzone w jednostce badania mają często charakter indywidualny, choć nie tylko. Ważne byłoby tworzenie w jeszcze większym stopniu zespołów badawczych w obrębie katedr, instytutów, a nawet całego Wydziału Teologii. Wskazaniem byłoby też wprowadzanie do zespołów badawczych studentów.

Rozważenie zmiany sposobu finansowania badań naukowych przez wprowadzenie systemu zaliczkowego, który umożliwiłby nauczycielom akademickim bardziej efektywne wykorzystanie funduszy przeznaczonych na badania statutowe przez zapewnienie większego czasu na podejmowanie i realizację przedsięwzięć naukowych w danym roku kalendarzowym.

3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia

3.1 Jednostka współpracuje z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym, w tym z pracodawcami i organizacjami pracodawców, w szczególności w celu zapewnienia udziału przedstawicieli tego otoczenia w określaniu efektów kształcenia, weryfikacji i ocenie stopnia ich realizacji, organizacji praktyk zawodowych, w przypadku, gdy w programie studiów na ocenianym kierunku praktyki te zostały uwzględnione.*

3.2 W przypadku prowadzenia studiów we współpracy lub z udziałem podmiotów zewnętrznych reprezentujących otoczenie społeczne, gospodarcze lub kulturalne, sposób prowadzenia i organizację tych studiów określa porozumienie albo pisemna umowa zawarta pomiędzy uczelnią a danym podmiotem.*

1. Ocena w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

3.1.

Wśród podmiotów współpracujących z Wydziałem znajdują się instytucje kościelne, placówki wychowawcze oraz organy samorządowe. Do instytucji kościelnych należą kurie biskupie i wyżsi przełożeni zakonni seminariów zakonnych włączonych do Wydziału. Istnieje współpraca z ośrodkami Caritas. Oceniana Jednostka współpracuje z instytucjami decyzyjnymi władz samorządowych, miasta, służby zdrowia, pomocy społecznej, mass mediów, placówkami resocjalizacyjnymi i kulturalnymi oraz organizacjami pozarządowymi. Współpraca ta nie jest w pełni sformalizowana, stąd też w minionym roku podjęto kroki formalne, które zaowocowały udokumentowanymi konsultacjami z przedstawicielami pracodawców. Ocenie stopnia realizacji efektów kształcenia na ocenianym kierunku służą praktyki zawodowe realizowane w instytucjach działających w ramach duszpasterstwa Kościoła. Wiedza, umiejętności i kompetencje podlegają ocenie opiekuna praktyk zawodowych z instytucji przyjmującej studentów. Uwagi instytucji organizujących praktyki zaowocowały m.in. modyfikacjami programu praktyk i czasu ich odbywania. Wydział uczestniczy we współpracy z innymi ośrodkami teologicznymi prowadząc wspólne badania nad chrystologią z Papieskim Wydziałem Teologicznym we Wrocławiu. Zapraszani są też specjaliści z Czech, który przekazują studentom doświadczenie duszpasterskie tamtejszego Kościoła. Odbywają się też spotkania z misjonarzami, którzy informują o realiach pracy duszpasterskiej w krajach misyjnych.

3.2.

Na kierunku nie prowadzi się studiów we współpracy z podmiotami zewnętrznymi, poza praktykami zawodowymi, które odbywają się w oparciu o stosowne formalne porozumienia między jednostką a instytucją przyjmującą studentów.

3. Uzasadnienie

Formalna współpraca z otoczeniem społecznym, w tym potwierdzony umowami wpływ interesariuszy na kształt i realizację programów kształcenia są realizowane, ale pozostają w fazie rozwoju. Bardziej rozbudowane są kontakty nieformalne, posiadające pośredni wpływ na proces kształcenia. Dotyczą one dyrektorów wydziałów katechetycznych w kuriach biskupich oraz przedstawicieli kuratorium oświaty. Istotna jest także rola szkół jako instytucji odbywania praktyk, które oddziałują na edukację studentów ocenianego kierunku.

Władze jednostki dostrzegają potrzebę ściślejszej współpracy, zwłaszcza z potencjalnymi pracodawcami, aby znali kompetencje i umiejętności absolwentów kierunku, a z drugiej strony, aby mieli oni realny wpływ na poszerzanie jakości praktycznych umiejętności i kompetencji absolwentów. ZO popiera intensyfikację wysiłków w tym zakresie.

4. Zalecenia

ZO zaleca podjęcie działań na polu sformalizowania współpracy z otoczeniem zewnętrznym, a zwłaszcza utworzenie rady pracodawców, która miałaby głos konsultujący i doradczy przy konstruowaniu efektów kształcenia i ocenie ich realizacji.

4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu ogólnoakademickim i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia, a także prowadzenie badań naukowych

4.1 Liczba, powierzchnia i wyposażenie sal dydaktycznych, w tym laboratoriów badawczych ogólnych i specjalistycznych są dostosowane do potrzeb kształcenia na ocenianym kierunku, tj. liczby studentów oraz do prowadzonych badań naukowych. Jednostka zapewnia studentom dostęp do laboratoriów w celu wykonywania zadań wynikających z programu studiów oraz udziału w badaniach.*

4.2 Jednostka zapewnia studentom ocenianego kierunku możliwość korzystania z zasobów bibliotecznych i informacyjnych, w tym w szczególności dostęp do lektury obowiązkowej i zalecanej w sylabusach, oraz do Wirtualnej Biblioteki Nauki.*

4.3 W przypadku, gdy prowadzone jest kształcenie na odległość, jednostka umożliwi studentom i nauczycielom akademickim dostęp do platformy edukacyjnej o funkcjonalnościach zapewniających co najmniej udostępnianie materiałów edukacyjnych (tekstowych i multimedialnych), personalizowanie dostępu studentów do zasobów i narzędzi platformy, komunikowanie się nauczyciela ze studentami oraz pomiędzy studentami, tworzenie warunków i narzędzi do pracy zespołowej, monitorowanie i ocenianie pracy studentów, tworzenie arkuszy egzaminacyjnych i testów.

Max. 5400 znaków (ze spacjami)

1. Ocena w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

4.1.

Wydział Teologiczny, który realizuje studia na kierunku teologia dysponuje 22 salami zajęciowymi – 10 z tych sal może pomieścić więcej niż 50 osób, a największa nawet 300. 5 z nich wyposażonych jest w stały sprzęt multimedialny. Kolejne 4 rzutniki multimedialne mają charakter przenośny. Studenci mogą korzystać z komputerów z dostępem do Internetu (20 stanowisk), w tym w nowoczesnej Bibliotece Wydziałowej, oraz poprzez bezprzewodowy dostęp do sieci eduroam. Dostęp do Internetu jest zapewniony we wszystkich budynkach dydaktycznych dzięki sieci przewodowej i bezprzewodowej. Do dyspozycji osób prowadzących zajęcia są ponadto 3 laptopy, 1 rzutnik na folie oraz głośniki komputerowe ułatwiające prowadzenie wykładów i ćwiczeń. W opinii studentów wyrażonej w czasie spotkania z ZO PKA baza dydaktyczna jest dostosowana do prowadzonych form zajęć. Studenci mogą wykorzystywać pomieszczenia Jednostki w celu spotkań kół naukowych.

4.2.

Studenci mogą korzystać ze zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej poprzez wypożyczenie literatury do domu oraz czytelnia, które umożliwiają skorzystanie ze zbiorów na miejscu. System daje możliwość i zapewnia wszechstronny dostęp do zbiorów i prowadzenia prac badawczych i dydaktycznych zarówno dla pracowników nauki, jak i studentów. Mają oni dostęp do wykupionych przez Uniwersytet elektronicznych baz danych w tym WBN. W październiku zainaugurowano działalność nowoczesnej Biblioteki Wydziału Teologii UAM wraz z przestrzenną czytelnią. W bibliotece wydziałowej stopniowo gromadzone są książki i czasopisma. Oprócz biblioteki Wydziału Teologicznego w Poznaniu, każde seminarium duchowne, którego alumni są studentami Wydziału, posiada własną, dobrze wyposażoną bibliotekę, której zbiory są dostępne dla pracowników naukowych i studentów. Studenci podczas spotkania z Zespołem Wizytującym PKA podkreślili, że są zadowoleni z działalności biblioteki. Przyznali oni jednak, że niekiedy występują problemy z dostępem do niektórych pozycji z literatury.

3. Uzasadnienie

Jednostka dysponuje dobrą bazą dydaktyczną do prowadzenia kształcenia na kierunku teologia. Zapewnia ona właściwą realizację efektów kształcenia dla tego kierunku oraz badań naukowych.

Zasobna i skomunikowana z elektronicznymi bazami bibliotecznymi Biblioteka Uniwersytecka i Biblioteka Wydziału oraz biblioteki seminaryjne w ośrodkach zamiejscowych zabezpieczają potrzeby studentów i kadry naukowej.

4. Zalecenia

Zaleca się unowocześnienie wyposażenia sal wykładowych i sal do ćwiczeń, szczególnie w projektory multimedialne i tablice interaktywne. Zaleca się przeprowadzenie analizy, które pozycje w bibliotece najczęściej są wypożyczane przez studentów i na tej podstawie zrealizowanie zakupu większej liczby egzemplarzy.

5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się, prowadzenia badań i wchodzenia na rynek pracy

5.1 Pomoc naukowa, dydaktyczna i materialna sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów, poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i skutecznym osiągnięciu zakładanych efektów kształcenia oraz zdobywaniu umiejętności badawczych, także poza zorganizowanymi zajęciami dydaktycznymi. W przypadku prowadzenia kształcenia na odległość jednostka zapewnia wsparcie organizacyjne, techniczne

i metodyczne w zakresie uczestniczenia w e-zajęciach.*

5.2 Jednostka stworzyła warunki do udziału studentów w krajowych i międzynarodowych programach mobilności, w tym poprzez organizację procesu kształcenia umożliwiającą wymianę krajową i międzynarodową oraz nawiązywanie kontaktów ze środowiskiem naukowym.*

5.3 Jednostka wspiera studentów ocenianego kierunku w kontaktach ze środowiskiem akademickim, z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym oraz w procesie wchodzenia na rynek pracy, w szczególności, współpracując z instytucjami działającymi na tym rynku.*

5.4 Jednostka zapewnia studentom niepełnosprawnym wsparcie naukowe, dydaktyczne i materialne, umożliwiające im pełny udział w procesie kształcenia oraz w badaniach naukowych.

5.5 Jednostka zapewnia skuteczną i kompetentną obsługę administracyjną studentów w zakresie spraw związanych z procesem dydaktycznym oraz pomocą materialną, a także publiczny dostęp do informacji o programie kształcenia i procedurach toku studiów.

1. Ocena w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

5.1.

Nauczyciele akademicy pełnią dyżury, w czasie których są dostępni dla studentów, ponadto studenci mają z nimi swobodny kontakt w przerwach między zajęciami. Studenci pozytywnie ocenili panującą relację mistrz-uczeń, zwrócili przy tym uwagę, że znaczna część nauczycieli pełni różne funkcje kościelne, a mimo to jest dostępna dla studentów w odpowiednim zakresie. Kontakt z nauczycielami jest również możliwy poprzez pocztę elektroniczną, niektórzy z nich podają studentom swoje numery telefonów i zachęcają do kontaktu również tą drogą.

W ramach ocenianego kierunku działa Koło Naukowe „Veritas”, które między innymi współorganizuje dni studenta Wydziału Teologicznego, w ramach których odbywa się sesja naukowa. Studenci uczestniczą w sympozjach naukowych, są włączani do projektów badawczych i zachęceni do publikacji. Na wydziale ukazuje się recenzowany periodyk naukowy „Inspiraciones”, w którym zamieszczone są publikacje studentów i doktorantów.

Studenci uczestniczą również w dyskusjach organizowanych przez KN „Veritas”, rozważają zagadnienia nie poruszane na zajęciach i w ten sposób szukają również inspiracji do pracy nad publikacjami. Ponadto na Wydziale aktywnie działa Samorząd Studencki i Duszpasterstwo Akademickie które organizują wydarzenia o charakterze społecznym. Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA bardzo pozytywnie odnieśli się do działalności wyżej wymienionych organizacji.

Studenci wyrazili pozytywne opinie na temat systemu pomocy materialnej. Samorząd studencki korzysta z uprawnienia z art. 175 ust. 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i powołuje komisję ekonomiczną, której zadaniem jest rozpatrywanie wniosków o pomoc materialną. W komisji tej zasiada 10 studentów, co stanowi większość jej składu, w tym po jednym staroście z każdego roku oraz reprezentanci wszystkich miejsc spoza Poznania, w których prowadzone są zajęcia. Przewodniczącą komisji jest osoba pracująca w dziekanacie, co w opinii studentów jest dobrym rozwiązaniem. Studenci obecni na spotkaniu znali kryteria przyznawania stypendiów i pozytywnie ocenili dostępność informacji w tym zakresie.

5.2.

Z danych przekazanych Zespołowi Oceniającemu PKA wynika, że w ramach ocenianego kierunku teologia, Jednostka podejmuje działania mające na celu aktywizację studentów i kadry naukowo-dydaktycznej do realizacji wymiany międzynarodowej, uczestnictwa w międzynarodowych programach i projektach. W ramach wymiany nauczycieli akademickich pracownicy Wydziału prowadzą zajęcia we Florencji, Wiedniu i Bogocie. Natomiast na Wydziale są oferowane studentom zajęcia w języku czeskim dotyczące islamu, dialogu religijnego oraz zagadnienia sekularyzacji oraz etyki w działalności ekonomicznej.

Na ocenianym kierunku studenci mają teoretyczną możliwość wyjazdu do partnerskich Uczelni w ramach programu Erasmus+. Jednostka ma podpisanych szereg umów z uczelniami zagranicznymi, które pozwalają na ciągłą wymianę studentów oraz kadry naukowo - dydaktycznej. Wśród instytucji partnerskich na szczególną uwagę zasługuje współpraca z następującymi ośrodkami naukowymi: Katolicki Uniwersytet w Leuven (Belgia), Uniwersytet Radbouda w Nijmegen (Holandia),

Uniwersytet Karola w Pradze (Czechy), Instytut Katolicki w Paryżu (Francja), Katolicki Uniwersytet w Angers (Francja), Uniwersytet Nawarry w Pampelunie (Hiszpania), Uniwersytet w Bambergu (Niemcy), Uniwersytet w Erfurcie (Niemcy). Polska Misja Katolicka w Londynie, Polska Misja Katolicka w Hamburgu, Stowarzyszenie Pastoralistów Europy Środkowowschodniej (Wiedeń, Austria), Uniwersytet Wiedeński (Austria); Uniwersytet w Erfurcie (Niemcy); Uniwersytet Czeskie Budziejowice (Czechy), Asociacion espanola de personalisto; Uniwersytet Zagrzeb (Chorwacja); Filozoficzno-teologiczna Wyższa Szkoła w Benediktbeuern (Niemcy); Uniwersytet Fribourg (Szwajcaria); Uniwersytet w Dżakowo (Chorwacja); Uniwersytet w Moguncji (Niemcy); Uniwersytet Karola w Pradze (Czechy); Uniwersytet w Czeskich Budziejowicach (Czechy); Uniwersytet w Innsbrucku (Austria); Uniwersytet Wiedeński (Austria); Uniwersytet Laterański w Rzymie (Włochy); Teologiczna Szkoła Wyższa im. Johna Weseley Budapeszt (Węgry); Uniwersytet w Tilburg (Holandia); Uniwersytet Trnava (Słowacja); Katolicki Uniwersytet w Eichstaett; The Council for Research in Values and Philosophy (Waszyngton); The University of Western Ontario, London, Canada; Uniwersytet w Milano (Włochy); Facolta Teologica dell'Italia Centrale (Firenze); Polska Misja Katolicka w Hamburgu; Międzynarodowy Instytut Teologiczny w Trumau (Austria); Uniwersytet w Segedynie (Węgry).

Godnym podkreślenia jest czynny udział i zaangażowanie studentów nie tylko w ramach Programów Erasmus+ mobilność, ale również w innych projektach: The Hispanic Baroque: Complexity in the First Atlantic Culture (The University of Western Ontario, London, Canada), Badania nad poradnictwem małżeńsko-rodzinnym (Polska Misja Katolicka w Londynie, Polska Misja Katolicka w Hamburgu), Christliche Identität in Europa auf dem Prüfstand. Pastoraltheologische Begegnungen: Horizonte und Optionen (PosT Netzwerk der Pastoraltheologinnen und Pastoral Theologen, Wiedeń).

Jednocześnie, stwierdzić należy specyfikę wpływającą na stosunkowo mniejszy udział studentów w międzynarodowych programach wymiany. Dominującą, bowiem grupę studentów studiujących na WT UAM w Poznaniu stanowią klerycy przygotowujący się do kapłaństwa. Studiują oni teologię w seminariach duchownych diecezjalnych i zakonnych w Poznaniu, Gnieźnie, Bydgoszczy, Kaliszu, Obrze, Wronkach, Kazimierzu Biskupim. W związku z formacją kapłańską wyjazdy kleryków za granicę wiązałyby się z zagwarantowaniem im odpowiednich warunków formacji kapłańskiej poza granicami kraju oraz zgody rektorów seminariów wysyłających i przyjmujących studenta, jak i biskupów diecezji.

Kolejną trudnością, jak przyznają sami studenci, jest słaba znajomość języków obcych oraz wiążąca się z tym obawa ze zrozumieniem wykładów. W czasie spotkania z ZO PKA studenci podkreślali, że nauka języka angielskiego w 25 osobowej grupie, do której zapisane są osoby od poziomu A1 do B2 jest mało efektywna. Niektórzy studenci świeccy w trakcie studiów podejmują pracę zawodową, co sprawia, że nie przejawiają oni większego zainteresowania programem wymiany międzynarodowej. Obawiają się o miejsce pracy po powrocie. Niektóre seminaria zakonne o charyzmacie misyjnym włączone do Wydziału, w ramach praktyk przygotowujących kleryków do pracy misyjnej, wysyłają w trakcie studiów swoich kleryków za granicę, do krajów misyjnych Afryki, Azji, Ameryki Południowej (np. Madagaskar, Polinezja, Grenlandia). Wyjazdy te realizowane są w ramach umów zawieranych pomiędzy prowincjami wymienionych zgromadzeń zakonnych.

Informacje na temat programu Erasmus+ nie są skutecznie upowszechniane. Studenci uważają udział w wymianie za coś nieosiągalnego. Jako główne powody takiej sytuacji podają oni niewielką liczbę uczelni partnerskich, do których możliwy jest wyjazd, konieczność wypełnienia szeregu wymogów formalnych, a także fakt, że wyjazd w ramach wymiany wiąże się z koniecznością nadrabiania różnic i zaległości programowych. W czasie spotkania z ZO PKA studenci zwrócili uwagę na problemy z uznawalnością przedmiotów realizowanych w innych uczelniach. Problem ten dotyczy również krajowej wymiany w ramach programu MOST. Kwestie te zostały potwierdzone w czasie rozmów z przedstawicielami władz, również poprzez analizę dostępnej oferty wyjazdów studenckich.

5.3.

Studenci przez prace w kole naukowym biorą udział w projektach badawczych, których efektem są publikacje. Koło naukowe organizuje również dyskusje i debaty przeprowadzane na różne sposoby – np. debaty oksfordzkiej. Co roku w czasie Dnia Studenta Wydziału organizowana jest konferencja naukowa, studenci mogą uczestniczyć również w wydarzeniach mających miejsce w innych ośrodkach

akademickich. Aktywnie działania społeczne podejmuje Duszpasterstwo Akademickie, które między innymi przygotowuje przedstawienia teatralne, organizuje spotkania integracyjne, współpracuje z innymi DA przy miejskich projektach. Samorząd studencki aktywnie włącza się w organizowanie wydarzeń ogólnouczelnianych i wydziałowych. Zarówno DA, Koło Naukowe, jak i Samorząd mają swoje siedziby na wydziale.

Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA nie potrafili ocenić działalności Biura Karier, ponieważ do czasu wizytacji z niej nie korzystali. Wiąże się to jednej strony z brakiem oferty BK dostosowanej ściśle do studentów ocenianego kierunku. Z drugiej strony należy jednak podkreślić, że absolwenci wizytowanego kierunku w 100% znajdują zatrudnienie, a dyrekcje szkół i dyrektorzy wydziałów katechetycznych składają już oferty zatrudnienia studentom ostatniego roku, którzy po odbyciu praktyk podejmują pracę zawodową.

5.4.

Za wsparcie osób niepełnosprawnych odpowiedzialni są wszyscy nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia na danym roku studiów. Pracownik dziekanatu dba o to, by grupy, w których studiuje osoby o ograniczonej możliwości poruszania się, miały zajęcia na tym samym poziomie budynku. Wszyscy nauczyciele przed rozpoczęciem semestru są informowani o osobach niepełnosprawnych w swoich grupach i proszeni o odpowiednie dostosowanie materiałów dydaktycznych czy sposobu prowadzenia zajęć. Studenci niepełnosprawni indywidualnie ustalają z nauczycielami warunki przeprowadzania egzaminu. Osobom niepełnosprawnym często towarzyszą asystenci, którzy pomagają w przygotowywaniu notatek czy też wypożyczaniu książek z biblioteki. W bibliotece brakuje urządzeń wspomagających osoby niepełnosprawne, jednak zgodnie z informacjami przekazanymi przez Jednostkę, do czasu wizytacji nie pojawiła się potrzeba zakupu żadnych dodatkowych urządzeń. Jediną inwestycją był zakup schodolazu dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich. Studenci niepełnosprawni mogą ubiegać się o stypendium specjalne zgodnie z regulaminem pomocy materialnej.

5.5.

Studenci pozytywnie ocenili jakość obsługi administracyjnej na Wydziale. W ich opinii godziny otwarcia dziekanatu są adekwatne do bieżących potrzeb, a pracownicy ze zrozumieniem podchodzą do spraw studentów i zapewniają im kompetentną obsługę. Należy podkreślić, że w ramach ogólnouczelnianego plebiscytu na „przyjazny dziekanat” zajął on w roku 2014/2015 3 miejsce. Informacje o procesie kształcenia są umieszczane na tablicach informacyjnych przed dziekanatem i na stronie internetowej wydziału. Studenci dobrze ocenili ich aktualność i przydatność.

3. Uzasadnienie

Na podstawie informacji uzyskanych w czasie wizytacji i opinii studentów wyrażanych na spotkaniu z ZO PKA należy stwierdzić, że Wydział stwarza odpowiednie warunki do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Mogą się pojawić problemy w zakresie uznawalności przedmiotów realizowanych w innych uczelniach w ramach współpracy krajowej i międzynarodowej. Pomoc materialna jest udzielana studentom na odpowiednich zasadach, a działalność komisji ekonomicznej należy uznać za dobrą praktykę. Studenci pozytywnie ocenili kontakt z nauczycielami akademickimi, równie dobrze zostały ocenione udostępniane materiały dydaktyczne.

Materiały dydaktyczne udostępniane przez nauczycieli zostały uznane przez studentów za przydatne w procesie osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Równie pozytywnie ocenili możliwość wyboru opiekuna i tematu pracy dyplomowej oraz możliwość zmiany raz wybranego tematu lub przeniesienia się do innego opiekuna.

W ramach zapewnienia warunków do udziału studentów w krajowych i międzynarodowych programach mobilności oceniana Jednostka podejmuje wiele wysiłków organizacyjnych, jednak problemem pozostaje mentalność studentów i postawa przełożonych kościelnych, którzy nie wykorzystują potencjału współpracy krajowej i międzynarodowej w bardziej integralnym i otwartym przygotowaniu do podejmowania zadań w Kościele powszechnym i współczesnym społeczeństwie.

Obsługa administracyjna oraz właściwy przekaz informacji dotyczący programu studiów i istotnych wydarzeń są realizowane bez zarzutu.

4. Zalecenia

Zaleca się szersze promowanie programów współpracy krajowej i międzynarodowej. Zbudowanie wzorcowych Learning Agreements dla poszczególnych roczników może podnieść zainteresowanie programem Erasmus+. Zaleca się również bardziej dogłębne analizowanie kart przedmiotów które mogą zostać uznane w ramach programów zarówno krajowych, jak i międzynarodowych.

6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów

6.1 Jednostka, mając na uwadze politykę jakości, wdrożyła wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia, umożliwiający systematyczne monitorowanie, ocenę i doskonalenie realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów, w tym w szczególności ocenę stopnia realizacji zakładanych efektów kształcenia i okresowy przegląd programów studiów mający na celu ich doskonalenie, przy uwzględnieniu:*

6.1.1. projektowania efektów kształcenia i ich zmian oraz udziału w tym procesie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych,*

6.1.2 monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia, w tym w procesie dyplomowania,

6.1.3 weryfikacji osiągniętych przez studentów efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia i wszystkich rodzajach zajęć, w tym zapobiegania plagiatom i ich wykrywania,*

6.1.4 zasad, warunków i trybu potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów,
6.1.5. wykorzystania wyników monitoringu losów zawodowych absolwentów do oceny przydatności na rynku pracy osiągniętych przez nich efektów kształcenia,*

6.1.6. kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia na ocenianym kierunku studiów, oraz prowadzonej polityki kadrowej,*

6.1.7. wykorzystania wniosków z oceny nauczycieli akademickich dokonywanej przez studentów w ocenie jakości kadry naukowo-dydaktycznej,

6.1.8. zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej oraz środków wsparcia dla studentów,

6.1.9 sposobu gromadzenia, analizowania i dokumentowania działań dotyczących zapewniania jakości kształcenia,

6.1.10. dostępu do informacji o programie i procesie kształcenia na ocenianym kierunku oraz jego wynikach

6.2. Jednostka dokonuje systematycznej oceny skuteczności wewnętrznego systemu zapewniania jakości i jego wpływu na podnoszenie jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także wykorzystuje jej wyniki do doskonalenia systemu.

Max. 10000 znaków (ze spacjami)

1. Ocena w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema i trzema cyframi.

Wydział Teologiczny Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu realizuje politykę doskonalenia jakości kształcenia zgodną z rekomendacjami Rady Jakości Kształcenia Uczelni, co dokonuje się w oparciu o rozwiązania wypracowane w ramach Uczelnianego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia.

Celem strategicznym Wydziału jest zapewnienie studentom wykształcenia na najwyższym poziomie, a pracodawcom – absolwentów wyposażonych w odpowiednią wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne. System zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia na Wydziale Teologicznym UAM zbudowany został z poszanowaniem autonomii i specyfiki Wydziału oraz z wykorzystaniem własnych doświadczeń w zapewnianiu najlepszej jakości kształcenia.

Zgodnie z uchwałą Rady Wydziału z dnia 17 listopada 2014 r. Wydziałowy Zespół ds. Zapewniania Jakości Kształcenia podejmuje działania związane z doskonaleniem jakości kształcenia na Wydziale, natomiast Wydziałowy Zespół ds. Oceny Jakości Kształcenia (WZOJK) na podstawie rekomendacji Rady ds. Jakości Kształcenia oraz sugestii i postulatów zgłaszanych do Wydziałowego Zespołu, przygotowuje dla władz Wydziału rekomendacje dotyczące podnoszenia jakości kształcenia, których realizacją zajmuje się Wydziałowy Zespół ds. Zapewniania Jakości Kształcenia.

6.1.1

Projektowanie efektów kształcenia na kierunku „teologia” oraz wprowadzanie zmian ich treści przebiega przy udziale interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych. Zgłaszane przez kadrę akademicką sugestie dotyczące projektowania efektów kształcenia gromadzone są podczas posiedzeń Rady Wydziału, a także jako niemające formalnego charakteru uwagi nauczycieli akademickich przekazywane w czasie bezpośrednich rozmów z Dziekanem Wydziału. W projektowaniu efektów kształcenia znaczącą rolę odgrywa Wydziałowy Zespół ds. Zapewniania Jakości Kształcenia, który opracował harmonogram działań na rzecz jakości kształcenia. W skład Zespołu wchodzi pracownicy naukowo-dydaktyczni oraz reprezentant studentów, a do jego kompetencji należy przegląd sposobu przygotowania programów studiów, efektów kształcenia i metod weryfikacji, matryc nakładu pracy studenta, liczby i struktury punktacji ECTS oraz zasad oceny osiągnięć studenta. Opinie studentów i absolwentów kierunku są uwzględniane w procesie projektowania efektów kształcenia dzięki przeprowadzanej wśród nich ankiecie, w której mogą zgłosić swoje uwagi dotyczące przydatności zakładanych efektów kształcenia w przyszłej pracy.

Wydział podejmuje współpracę z instytucjami kościelnymi, państwowymi, samorządowymi, oświatowymi i społecznymi (diecezje - kurie biskupie, zgromadzenia zakonne, parafie, Wydziały Katechetyczne Kurii, ośrodki Caritas, instytucje służby zdrowia, pomocy społecznej, ośrodki pomocy rodzinie, mass media, placówki resocjalizacyjne i kulturalne, organizacje pozarządowe). Obydwie strony precyzyjnie określają swoje oczekiwania względem kompetencji absolwentów oraz prowadzące do nich efekty kształcenia, a po zakończeniu współpracy na danym etapie weryfikują realizację założeń. Wyniki są omawiane podczas spotkań pełnomocników Władz kierunku z przedstawicielami tych instytucji. Przykładowym efektem współpracy z interesariuszami zewnętrznymi było powołanie nowego kierunku studiów dialog i doradztwo społeczne.

W strategii rozwoju Wydziału zwrócono uwagę na wzmocnienie promocji nauki i edukacji oraz otwarcie Wydziału na potrzeby regionu i środowisk religijnych m.in. poprzez opracowanie systemu współpracy Wydziału z instytucjami edukacyjnymi i gospodarczymi. Część planów została już zrealizowana (np. utworzono komisję ds. współpracy z gospodarką). Treści programowe podlegają modyfikacjom będącym następstwem prowadzonych w ramach poszczególnych Zakładów dyskusji dotyczących aktualnych kwestii pojawiających się w danej dziedzinie teologii np. bioetycznych, filozoficznych czy pedagogicznych. Źródłem wprowadzanych zmian są także organizowane przez Władze Wydziału konferencje naukowe związane z bieżącą problematyką toczącego się dyskursu teologicznego. Wyniki konferencji, w których uczestniczą zarówno nauczyciele akademicki, jak i studenci, są uwzględniane w treściach programowych m.in. poprzez wprowadzanie nowych przedmiotów fakultatywnych. Na projektowanie objętych programem kształcenia efektów duży wpływ mają nauczyciele akademicki prowadzący badania naukowe w dziedzinie nauk teologicznych. Wykorzystują oni uzyskane wyniki w przygotowaniu zajęć dydaktycznych, ze szczególnym uwzględnieniem zajęć fakultatywnych (monografie, konwersatoria) oraz seminariów dyplomowych. Przedstawiciele studentów uczestniczą w posiedzeniach Rady Wydziału, gdzie stanowią nie mniej niż 20% składu. Do składu Wydziałowego Zespołu ds. Zapewniania Jakości Kształcenia został również powołany reprezentant studentów. Ani Samorząd studencki ani studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA nie wiedzieli o tym fakcie, przez co nie potrafili ocenić wpływu swojego reprezentanta na działania WZZJK. Istnieje konieczność bieżącego uzupełniania składu Komisji o studentów.

6.1.2.

Procedury systemu zapewnienia jakości zakładają bieżące monitorowanie stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia, w tym w procesie dyplomowania. Dziekan wyznaczył koordynatora ds. monitorowania nakładu pracy studentów mierzonego liczbą punktów ECTS. Osiąganie przez studentów zakładanych efektów kształcenia jest oceniane przez prowadzących zajęcia dydaktyczne, a następnie analizowane przez Dziekana Wydziału i Wydziałowy Zespół ds. Zapewniania Jakości Kształcenia. Analiza działalności tego Zespołu na kierunku teologia potwierdza, iż podejmowanych jest szereg inicjatyw oraz zgłaszanych jest wiele pomysłów służących optymalizacji stosowanych metod pełnego osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia np. wprowadzenie systemu obowiązkowych hospitacji zajęć dydaktycznych dla wszystkich pracowników (wcześniej hospitacje dotyczyły

nauczycieli akademickich ze stopniem naukowym doktora), czy opracowanie zaktualizowanego wykazu obszarów wiedzy, umiejętności i kompetencji podlegających weryfikacji podczas egzaminu przed obroną pracy magisterskiej. Monitorowanie stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia realizowane jest także poprzez przeprowadzaną ocenę efektów kształcenia zdobytych podczas odbywanych przez studentów praktyk zawodowych, a także poprzez analizę wyników sesji egzaminacyjnej.

Prowadzący samodzielnie ocenia nakład pracy studenta potrzebny do osiągnięcia efektów kształcenia w prowadzonym przedmiocie. Studenci rozwijają zainteresowania badawcze poprzez działalność w Studenckich Kołach Naukowych (Akademickie Koło Misjologiczne, Koło Naukowe „Veritas”), co dla nauczycieli akademickich stanowi dodatkowe źródło informacji odnośnie poziomu osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia.

Aktywizujące formy pracy ze studentami umożliwiają im osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia oraz nabycie podstawowych umiejętności badawczych: formułowanie i analiza problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentacja wyników badań. Stosowane są też metody m.in. wykładu, dyskusji, analizy tekstu, prezentacji multimedialnych, czy dyskusji umożliwiające nauczycielom akademickich ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów kształcenia zakładanych dla realizowanych przez nich zajęć dydaktycznych. Wskutek zgłaszanych przez studentów postulatów i aprobaty nauczycieli akademickich dla tej formy prowadzenia zajęć dydaktycznych, coraz więcej przedmiotów, szczególnie fakultatywnych, jest prowadzonych w formie konwersatoriów. Studenci uczestniczą w działalności badawczej, co ma miejsce szczególnie w ramach seminariów dyplomowych, poprzez organizowanie przez nich Dni Studenta Wydziału Teologicznego czy studenckich konferencji naukowych o ogólnopolskim charakterze. W ramach doskonalenia metod skutecznego monitorowania stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia, a także poszukiwania nowych form i metod pracy ze studentami, przeprowadzono szkolenie dla kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia na ocenianym kierunku studiów. Niektórzy nauczyciele akademicy korzystają także ze szkoleń organizowanych przez różne jednostki organizacyjne Uczelni. Elementem wspomagającym proces obserwacji stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia jest udział studentów w konferencjach naukowych o charakterze ogólnopolskim (Fides quaerens intellectum, Tolle et lege. Studenckie (re)lektury, Współczesne chrystologie, XVII Festiwal Nauki i Sztuki), co pozwala na ocenę ich kompetencji w zestawieniu z umiejętnościami studentów pokrewnych kierunków z innych uczelni. W celu zweryfikowania działań podjętych w ramach procedury monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, przyjęte rozwiązania poddano ocenie studentów w ramach zaktualizowanego arkusza ankiety.

W ramach WSZJK funkcjonują ankiety wypełniane przez nauczycieli akademickich po zakończeniu każdego semestru. Wyniki z tych ankiet wraz z wynikami ankiet studenckich są prezentowane w czasie Rady Wydziału, ponadto raport z tej ankietyzacji jest umieszczany na stronie internetowej wydziału. Raport z przeprowadzanej ankietyzacji zawiera rekomendacje i zalecenia, jednak w przypadku dwóch ostatnich raportów (z 2015 i 2014 roku) są one identyczne. Rekomendacje z 2014 roku pojawiły się w raporcie z roku 2015 przez pomyłkę.

6.1.3.

Wydziałowy system zapewnienia jakości uwzględnia mechanizmy związane z weryfikacją osiąganych przez studentów efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia i wszystkich rodzajach zajęć, w tym zapobiegania plagiatom i ich wykrywania. Weryfikacja przeprowadzana jest przez nauczycieli akademickich w toku prowadzonych przez nich zajęć dydaktycznych z uwzględnieniem treści i założeń przyjętych w sylabusie przedmiotu. Podobnie weryfikacja przebiega w trakcie przygotowania pracy dyplomowej, bowiem niewielka liczba dyplomantów podlegającym poszczególnym opiekunom pozwala na systematyczne badanie postępów przygotowania pracy z uwzględnieniem samodzielności jej pisania. Weryfikacja efektów kształcenia prowadzona jest również podczas licznych rozmów indywidualnych z opiekunem bądź prowadzonych w grupie w ramach seminarium magisterskiego. W celu zagwarantowania samodzielności pisania przygotowanej pracy magisterskiej w semestrze roku akademickiego 2015/2016 oprócz stosowanego dotychczas tzw. oświadczenia antyplagiatowego wykorzystany zostanie program antyplagiatowy. Zdiagnozowanie przez system potrzeby stosowania programu antyplagiatowego jest również właściwą reakcją systemu na znowelizowane w 2014 roku

przepisy prawne.

W zależności od rodzaju prowadzonych zajęć, efekty kształcenia są sprawdzane na bieżąco, a wyniki podane studentom w trakcie trwania semestru, co pozwala im na ocenę uzyskanych efektów kształcenia, a prowadzącym zajęcia na ewentualną modyfikację metod uczenia. Ponadto, w przypadku zaliczeń i egzaminów ustnych, efekty kształcenia sprawdza się w obecności drugiej osoby, co gwarantuje rzetelność oceny pracy studenta. Stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia wspierają studentów w procesie uczenia się i umożliwiają im ocenę stopnia osiągnięcia poszczególnych komponentów tworzących kierunkowe efekty kształcenia. Do przyjętych w ramach ocenianego kierunku metod sprawdzania i oceniania efektów kształcenia należą: egzaminy ustne oraz pisemne, przygotowanie prezentacji, inscenizacja rozmowy, uzupełnienie referowanych treści, wychwycenie błędów celowo umieszczonych w analizowanym tekście, obserwacja i dyskusja podczas ćwiczeń. Na tej podstawie prowadzący zajęcia ma możliwość weryfikacji osiągniętych przez studentów efektów kształcenia z uwzględnieniem trzech aspektów: wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Zgodnie z przyjętą w ramach ocenianego kierunku studiów procedurą na pierwszych zajęciach prowadzący informuje studentów o warunkach zaliczenia przedmiotu, podaje kryteria oceny, planowany termin przeprowadzenia weryfikacji osiągniętych efektów kształcenia oraz sposób formułowania oceny końcowej. Informacje o sposobie oceny efektów kształcenia są zamieszczone w sylabusie danego przedmiotu.

Ocenianie efektów kształcenia z języków nowożytnych jest prowadzone przez Szkołę Językową według ściśle określonych kryteriów obowiązujących na wszystkich wydziałach Uczelni. Procedury systemu obejmują swymi właściwościami także weryfikowanie efektów kształcenia uzyskanych w toku praktyk odbywanych przez studentów w instytucjach kościelnych, mediach, wydawnictwach, ośrodkach pomocy społecznej, urzędach, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, rehabilitacyjnych i leczniczych. Ocenie uzyskanych w czasie praktyki efektów kształcenia służy samoocena studenta, ocena opiekuna praktyk, rozmowa z wydziałowym opiekunem praktyk połączona niekiedy z wizytą w miejscu praktyk. Mankamentem prowadzonej weryfikacji efektów kształcenia, jest proces oceny osiągniętych efektów kształcenia przez osoby uczestniczące w programach mobilnościowych (Erasmus). W tym względzie istnieje potrzeba wypracowania stosownych narzędzi umożliwiających weryfikację zakładanych efektów kształcenia. Precyzyjne określenie w jakim stopniu student powinien osiągnąć przewidziane programem kształcenia efekty oraz spełnienie jakich warunków umożliwi mu zaliczenie konkretnych zajęć sprzyjałoby zwiększeniu chęci studentów do udziału w programach wymiany zagranicznej.

Studenci mają ograniczoną możliwość odniesienia się do zasad zaliczeń w ankietach oceniających pracę nauczycieli akademickich. Mają możliwość ocenić „zrozumiałe ustalenie warunków zaliczeń” w skali od 2 do 5. W czasie spotkania studentów z ZO PKA przyznali oni, że w ich opinii wypełnianie ankiet nie wpływają na proces kształcenia na Wydziale.

6.1.4.

Wydział Teologiczny Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, w ramach którego prowadzone jest kształcenie na kierunku „teologia”, uprawniony jest do potwierdzania efektów uczenia na podstawie art. 170e ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Zgodnie z wytycznymi Uchwały nr 234/2014/2015 Senatu UAM z dnia 29.06.2015 r. w sprawie organizacji potwierdzenia efektów uczenia się, Rada Wydziału w dniu 24.09.2015 r. podjęła Uchwałę Nr 400/WT/2015 w sprawie powołania Komisji ds. Potwierdzania Efektów Uczenia się (WKPEU). Wnioskodawca do dnia 31 marca ma obowiązek złożyć w dziekanacie dokumenty, na które składają się szczegółowy opis efektów uczenia się niezbędny do weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia na kierunku teologia oraz inne dokumenty dotyczące efektów uczenia się wymienione w powyższej uchwale. WKPEU powołuje ekspertów, którzy dokonują merytorycznej oceny efektów uczenia się wnioskodawcy. Ocena ta polega na weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia zakładanych dla ocenianego kierunku studiów, na podstawie efektów uczenia się, o których potwierdzenie ubiega się wnioskodawca. Opinia ekspertów przedstawiona na piśmie WKPEU najpóźniej do dnia 31 maja, stanowi podstawę do wydania przez nią stosownego postanowienia, które jest przekazane wnioskodawcy i komisji rekrutacyjnej. W ramach corocznej uchwały rekrutacyjnej, Rada Wydziału określa limit miejsc dla kandydatów na studia na kierunku teologia ubiegających się o potwierdzenie efektów uczenia się. Ponieważ dotychczas nie zgłosił się żaden kandydat z wnioskiem o potwierdzenie uzyskanych przez

niego efektów, nie ma możliwości zweryfikowania poprawności działania przyjętej procedury. Zaangażowanie Władz Wydziału w stworzenie właściwych podstaw prawnych, a także kompleksowość systemu w zakresie przyjętych rozwiązań pozwala na stwierdzenie, iż wdrożenie, wprowadzonej znowelizowaną w 2014 r. ustawą, procedury przebiega prawidłowo. Odpowiednie rozwiązania w tym zakresie zostały włączone do procedur ujętych w systemie zapewnienia jakości dla kierunku.

6.1.5.

Doskonalenie programów nauczania i planów studiów oraz form, metod i środków dydaktycznych w celu dobrego przygotowania absolwentów do wymagań zmieniającego się rynku pracy i przemian społeczno-kulturowych jest jednym z podstawowych celów funkcjonującego w ramach ocenianego kierunku studiów systemu zapewnienia jakości. Badanie losów zawodowych absolwentów odbywa się na drodze bliskiej współpracy jednostki z kuriami diecezjalnymi (wydziały katechetyczne) i kuriami zakonnymi, a także władzami zgromadzeń zakonnych i proboszczami, co przy uwzględnieniu specyfiki kształcenia uznać można za wystarczające dla potrzeb jednostki prowadzącej oceniany kierunek. Za pośrednictwem wydziałów katechetycznych absolwenci otrzymują skierowanie do pracy w wyznaczonej placówce oświatowej. Wnikliwa analiza wydziałowego Zespołu pod kątem konieczności wprowadzania zmian w programie studiów ocenianego kierunku, prowadzenia działań zwiększających jego atrakcyjność, oferowania przydatnej w pracy zawodowej wiedzy jak również wprowadzania zmian w ogólnej strategii Wydziału dotyczącej pozyskiwania odpowiednio przygotowanych kandydatów, przyczyniają się do dostosowywania oferty kształcenia do oczekiwań rynku pracy a w konsekwencji pełnej zatrudnialności absolwentów ocenianego kierunku. W czasie wizytacji uzyskano informacje, że 100% absolwentów wydziału znajduje zatrudnienie po studiach. Dotyczy to również absolwentów specjalności katechetyczno-pastoralnej. Weryfikacji zdobytych efektów kształcenia służą obserwacje losów absolwentów zatrudnionych w innych instytucjach, z którymi jednostka ma stały kontakt, np. w placówkach oświatowych czy instytucjach społecznych.

Nieustająca więź absolwentów kierunku z jednostką organizacyjną, w ramach której prowadzone jest kształcenie na kierunku teologia, pozwala pozyskać informacje od absolwentów na różnym etapie posługi duchownego lub wybranej ścieżki zawodowej, co służy ocenie przydatności oferowanej na kierunku studiów wiedzy, stopnia zadowolenia z wyboru kierunku i wpływu ukończonych studiów na dalszy rozwój. Zgłaszane przez wspomnianych interesariuszy sugestie są bardzo istotne z punktu widzenia nauczycieli akademickich, którzy wykorzystują je do wprowadzania zmian w treści prowadzonych przedmiotów. Wpłynęły one również na zorganizowanie kursów dokształcających dla absolwentów oraz są uwzględniane w ramach stałej formacji organizowanej dla absolwentów każdej ze specjalizacji. Specyfika ocenianego kierunku sprawia, że ocena przydatności na rynku pracy osiągniętych przez absolwentów efektów kształcenia, zarówno na specjalności kapłańskiej, jak i specjalności katechetyczno-pastoralnej, przebiega na drodze bezpośredniej współpracy między Władzami ocenianego kierunku studiów, a instytucjami, na rzecz których kształceni są studenci np. poprzez wizytacje katechetów. Wydział do czasu wizytacji nie korzystał z badań przeprowadzanych przez Biuro Karier, nie otrzymał również danych z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego na temat losów zawodowych absolwentów.

6.1.6.

Zajęcia dydaktyczne prowadzone są przez osoby przygotowane pod względem merytorycznym oraz dydaktycznym. Zachowana jest korelacja pomiędzy badaniami naukowymi pracowników a realizowaną przez nich dydaktyką. Kryterium przydziału zajęć na kierunku jest posiadanie przez nauczyciela dorobku naukowego odpowiedniego pod względem merytorycznym. Widoczny jest intensywny rozwój kadry naukowo-dydaktycznej Wydziału, a dążenie nauczycieli akademickich prowadzących i wspierających proces kształcenia do własnego rozwoju znajduje odzwierciedlenie w zdobywaniu stopni naukowych, liczbie publikacji, a także udziale w licznych konferencjach i programach badawczych. Prowadzona polityka kadrowa opiera się na ocenie nauczycieli akademickich przez Uczelnianą i Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia, w następstwie czego podejmowane są realne kroki zmierzające do wyróżnienia najlepszych lub wyciągnięcia konsekwencji wobec nierzetelnych pracowników. Za nadzór nad procesem kształcenia w zakresie obowiązków dydaktycznych nauczycieli akademickich odpowiedzialny jest Dziekan Wydziału.

Zgodnie z obowiązującymi w ramach systemu procedurami, kadra prowadząca i wspierająca proces kształcenia jest włączana do prac nad doskonaleniem jakości prowadzonego kształcenia poprzez udział w cyklicznym badaniu jakości kształcenia na Uniwersytecie Adama Mickiewicza w Poznaniu. Dzięki badaniu gromadzone są ich opinie w zakresie warunków prowadzenia zajęć, wsparcia, jakiego oczekiwaliby od Uczelni, aby poprawić jakość swojej pracy dydaktycznej, jakości zajęć prowadzonych na swoim kierunku, a także oceny własnej działalności dydaktycznej. Do płynących z przeprowadzonej analizy rekomendacji należy podniesienie jakości programów studiów poprzez zwiększenie oferty interesujących zajęć do wyboru, aktywizowanie i pobudzanie kreatywności studentów w ramach prowadzonych ćwiczeń, zwrócenie uwagi na spójność ćwiczeń z wykładami, zwiększenie zaangażowania studentów w działalność samorządową, zwłaszcza z ośrodków pozamiejscowych, poprawa przejrzystości zasad i mechanizmów nagradzania pracowników za publikacje i dobrą jakość pracy dydaktycznej. Część wymienionych zadań znajduje się już w fazie realizacji. Stosowane procedury sprawdzające gwarantują, iż nauczyciele akademicy prowadzący i wspierający proces kształcenia na ocenianym kierunku studiów legitymują się właściwym dorobkiem naukowym i posiadają odpowiednie doświadczenie w prowadzeniu badań naukowych. Posiadają również wymagane kompetencje dydaktyczne adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. Zalecane jest, aby pracownik napisał co roku kilka artykułów lub monografię, z czego każdy zdaje sprawozdanie na początku każdego roku akademickiego. Realizacja tej aktywności monitorowana jest systematycznie, dzięki aktualizacji listy publikacji, a pracownikom podawany jest do wiadomości ranking ich naukowej aktywności. Daje to możliwość oceny własnej pracy naukowej, a także służy mobilizowaniu pracowników przez Władze Wydziału (wskazania, sugestie, sprawozdania, rozmowy indywidualne).

Ocena nauczycieli akademickich składa się z trzech części: dokonywanej przez Wydziałowy Zespół Oceniający oceny informacji dostarczonej przez pracownika odnośnie własnej działalności naukowej, zajęć dydaktycznych i działalności organizacyjnej, oceny bezpośredniego przełożonego, oceny dokonywanej na podstawie wyników ankiety przeprowadzanej wśród studentów w ostatnim miesiącu każdego semestru zajęć dydaktycznych. W celu podnoszenia jakości kształcenia, przeprowadza się hospitacje zajęć dydaktycznych, zarówno wykładowców, jak i doktorantów, będące wyrazem dbałości Władz ocenianego kierunku o rozwój dydaktyczny osób prowadzących zajęcia oraz eliminowanie zjawisk niepożądanych, wpływających na obniżenie jakości kształcenia.

Celem prowadzonej polityki kadrowej jest zagwarantowanie wysokiego poziomu prowadzonych badań i uczelnianej dydaktyki oraz promocji młodych pracowników. Prowadzona polityka kadrowa sprzyja procesowi optymalizacji zatrudnienia, pozwala utrzymać jego potencjał naukowy i dydaktyczny.

Nauczyciele akademicy prowadzą badania naukowe w zakresie teologii, których wielotematyczność i interdyscyplinarność znajduje uznanie poprzez publikacje w monografiach, publikacjach zbiorowych, a także artykułach zamieszczanych na łamach czasopism naukowych. Badania obejmują kwestie dotyczące egzegezy Starego i Nowego Testamentu, teologię patrystyczną, zagadnienia z teologii dogmatycznej, fundamentalnej, moralnej, duchowości, ekumenizmu, historii Kościoła, prawa kanonicznego, społecznej nauki Kościoła, katechetyki, pedagogiki chrześcijańskiej, homiletyki, liturgiki, socjologii, psychologii, prawa, nauk społecznych. Osiągnięte przez kadre wyniki prowadzonych badań naukowych wzbogacają wiedzę wykładowców, a poznawane (także podczas spotkań dydaktycznych wykładowców Wydziału) nowe formy i metody prowadzenia zajęć przyczyniają się do stałego podnoszenia jakości prowadzonych zajęć. Opublikowane materiały stają się podstawą dla przygotowania nowych wykładów monograficznych, wykładów otwartych, konferencji i seminariów.

Wydziałowy Zespół ds. Zapewniania Jakości Kształcenia czuwa nad realizacją zawartych w systemie procedur służących podnoszeniu jakości kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia na ocenianym kierunku. Efektem prac jest zdiagnozowanie wymagających poprawy obszarów m.in. zwiększenie zaangażowania kadry w realizację zespołowych projektów badawczych. Wymagającym rozwiązaniem problemem jest sposób finansowania badań (np. brak systemu zaliczkowego), uniemożliwiający nauczycielom akademickim efektywne wykorzystanie funduszy przeznaczonych na badania. Funkcjonujący system motywacyjny opiera się na corocznym nagradzaniu osób z największą liczbą punktów za publikacje, a także za wybitne osiągnięcia naukowe. Należałoby w większym stopniu uwzględnić aspekt związany z oceną umiejętności dydaktycznych nauczycieli akademickich.

Część prowadzących zajęcia przeszła specjalistyczne szkolenia umożliwiające pełniejsze wykorzystanie możliwości technicznych i dydaktycznych wprowadzonej na Wydziale platformy edukacyjnej Moodle, dzięki czemu studenci przez cały semestr mają dostęp online do materiałów, quizów i zadań sprawdzających ich wiedzę oraz umiejętności.

6.1.7.

Studenci ocenianego kierunku w każdym semestrze roku dokonują oceny nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia dydaktyczne, która stanowi ważną składową przeprowadzanej przez Dziekana oceny jakości kadry naukowo-dydaktycznej. Ponieważ dostrzeżono, iż stosowany arkusz ankiety nie pozwala na pełną analizę działalności dydaktycznej nauczycieli akademickich, opracowano nowy wzór bardziej wnikliwej ankiety pozwalający na jednoznaczne zdiagnozowanie obszarów, których poprawa służyłaby doskonaleniu jakości kształcenia. Opinie studentów w tym zakresie są przekazywane do analizy prodziekanowi ds. studenckich, który wykorzystuje je przy ocenie wypełniania obowiązków dydaktycznych przez nauczycieli akademickich. Opracowane wnioski przedstawione są członkom Rady Wydziału, którzy dyskutując nad istotnymi problemami sygnalizowanymi przez studentów w ankietach, zgłaszają propozycje możliwych rozwiązań. Zaistniałe drobne kwestie są na bieżąco wyjaśniane z konkretnymi pracownikami, natomiast w przypadku dużej ilości krytycznych uwag studentów Dziekan przeprowadza indywidualną rozmowę z nauczycielem akademickim w celu umożliwienia mu ustosunkowania się do przedstawionych uwag, a następnie uważnie zapoznaje się z wynikami kolejnej ankietyzacji. Dotychczas nie zaistniała potrzeba podjęcia przewidzianych w procedurach systemu bardziej radykalnych kroków (rozwiązanie stosunku pracy). Każdy pracownik ma wgląd do ankiet dotyczących jego osoby, co służy mu w doborze skuteczniejszych metod kształcenia. Na stronie internetowej znajdują się raporty z przeprowadzanych ankietyzacji, jednak studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA nigdy nie szukali podobnych informacji. Co roku Dziekan rekomenduje Rektorowi najwyżej ocenionych nauczycieli do specjalnej nagrody.

6.1.8.

Obowiązujące w ramach systemu procedury zapewnienia zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej, oraz środków wsparcia dla studentów należy ocenić pozytywnie.

Bezpośrednią obsługę studentów w zakresie dydaktycznym i socjalnym sprawuje dziekanat. O bardzo dobrej jakości obsługi administracyjnej świadczą wysokie pozycje dziekanatu w rankingu „Przyjazny dziekanat”. Wszystkie informacje są dostępne na stronie internetowej Wydziału oraz na tablicach ogłoszeń, w tym dotyczące pomocy materialnej. Dodatkowo organizowane są szkolenia pomagające przygotować komplet wymaganych dokumentów. Stosownych informacji i wyjaśnień udziela Pełnomocnik dziekana ds. pomocy materialnej w czasie pełnionych dyżurów, także drogą elektroniczną i przez telefon. Jednostka nie monitoruje systematycznie studenckiej oceny zasobów materialnych. Ewentualne potrzeby są formułowane w bezpośrednich rozmowach studentów z władzami wydziału. Opinie zebrane w ten sposób od studentów są uwzględniane w ramach posiadanych środków.

W ramach procedur systemu służących zapewnieniu właściwej do realizacji programu studiów bazy dydaktycznej sale są sukcesywnie odnawiane i modernizowane np. renowacja auli, wyposażenie sal w rzutniki multimedialne, oddanie do dyspozycji osób prowadzących zajęcia przenośnych rzutników i laptopów. Studenci ocenianego kierunku mogą korzystać z nowego gmachu biblioteki, której zbiory są sukcesywnie aktualizowane, a zniszczone przez powódź i awarię miejskich wodociągów pozycje uzupełniane. Oprócz biblioteki Wydziału Teologicznego w Poznaniu, każde seminarium duchowne, którego alumni są studentami Wydziału, posiada własną, dobrze wyposażoną bibliotekę, której zbiory są dostępne dla pracowników naukowych i studentów.

W miarę możliwości Wydział dostosowuje infrastrukturę do potrzeb osób niepełnosprawnych (schodolaz dla studentów niepełnosprawnych poruszających się na wózku inwalidzkim). Ponadto student niepełnosprawny posiadający ważne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności może korzystać ze stypendium specjalnego dla osób niepełnosprawnych, zapomogi, miejsca w akademiku. Transport organizowany przez Uczelnię pomaga potrzebującym w dojeździe na zajęcia. Opiekun lub rodzic osoby niepełnosprawnej może korzystać z ulgi 78% przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego lub autobusowego – na podstawie zaświadczenia. Przy planowaniu zajęć starano się, aby odbywały się one na tej samej kondygnacji budynku. Studenci niepełnosprawni mają

prawo nagrywania wykładów, otrzymywania materiałów dostosowanych do osób niedowidzących, do formy sprawdzania wiedzy dostosowanej do możliwości studentów, indywidualnej organizacji studiów oraz pomocy asystentów, którzy np. przygotowują notatki i wypożyczają książki z biblioteki. Należy stwierdzić, iż system zapewnienia jakości kształcenia właściwie reaguje na wnioski zgłaszane przez poszczególnych interesariuszy, w tym studentów, w następstwie czego podłączono budynek Wydziału do sieci internetowej eduroam.

W strategii rozwoju Wydziału zwrócono uwagę na wzmocnienie promocji nauki i edukacji, dalsze udostępnianie infrastruktury Wydziału na potrzeby instytucji kościelnych, społecznych, otwarcie się Wydziału na potrzeby regionu i środowisk religijnych oraz opracowanie systemu współpracy Wydziału z instytucjami edukacyjnymi i gospodarczymi.

Jednostka wpiera rozwój naukowy studentów. Wszyscy mają stały dostęp do kadry naukowej (dyżury nauczycieli). W ramach prowadzonych seminariów naukowych, nauczyciele akademicki, wprowadzają studentów w metody badawcze, zapraszają do udziału w sympozjach naukowych. Na terenie Wydziału działa Koło Naukowe Studentów „Veritas”, które w ramach Dnia Studenta Wydziału Teologicznego organizuje m.in. coroczną ogólnopolską sesję naukową. Pracownicy Wydziału pełnią w niej rolę ekspertów w czasie prowadzonych debat studenckich. Ukazuje się również studencki recenzowany periodyk naukowy „Inspiraciones. Publikacje studentów i doktorantów”. Studenci poszerzają swoją wiedzę przez udział w konkursach wiedzy np. prawa kanonicznego, języka łacińskiego.

Studenci mają wiele okazji do rozwoju społecznego. Na terenie Wydziału aktywnie działa Rada Samorządu Studenckiego, która organizuje wydarzenia o charakterze społecznym (opłatek, bal karnawałowy, dzień Patrona Wydziału, akcje wspierające potrzebujących). Studenci działają w Akademickim Kole Misjologicznym (wyjazdy do Izraela, Kazachstanu, Ukrainy) oraz Duszpasterstwie Akademickim. Co roku organizowany jest Dzień Studenta Wydziału tzn. krajowa konferencja naukowa dająca okazję do wymiany opinii i integracji ze studentami z krajowych środowisk akademickich. Studenci uczestniczą w życiu społecznym dzięki zaangażowaniu się w wolontariat, kolonie, obozy wakacyjne, a przez praktyki zawodowe w szkołach i parafiach zapoznają się z miejscem pracy. Uczestniczą w aktywny sposób w życiu kulturalnym Wydziału i miasta (projekt „Verba Sacra”, przygotowanie przedstawień teatralnych, spotkania integracyjne).

Ważną rolę w procesie kształtowania studentów odgrywają wyznaczeni przez dziekana opiekunowie poszczególnych roczników. Ich zadaniem jest m.in. opieka nad studentami i pomoc w rozwiązywaniu problemów naukowo-dydaktycznych. Dziekan powołał pełnomocnika programu Erasmus, który przedstawia studentom oferty uczelni zagranicznych. Osobny program wymiany międzynarodowej stworzyła umowa podpisana z Wydziałem Teologicznym we Florencji. Ponadto kontakt z zagranicznym środowiskiem naukowym możliwy jest przez uczestniczenie w zajęciach prowadzonych przez zapraszanych, jak i zatrudnionych nauczycieli akademickich z ośrodków europejskich.

6.1.9.

Procedury funkcjonującego w ramach kierunku systemu zapewnienia jakości służą skutecznemu gromadzeniu, analizowaniu i dokumentowaniu działań dotyczących zapewnienia jakości kształcenia. Materiały potwierdzające weryfikację efektów kształcenia (kolokwia, egzaminy, projekty, prace pisemne) gromadzą i archiwizują osoby odpowiedzialne za weryfikację efektów kształcenia. Ponadto upoważnieni pracownicy Wydziału odpowiedzialni są za przechowywanie protokołów z posiedzeń Rad Wydziału oraz zebrań Wydziałowy Zespół ds. Zapewniania Jakości Kształcenia, który systematycznie i kompleksowo dokonuje analizy wyników badania jakości kształcenia w jednostce.

W trakcie wizytacji zapoznano się z dokumentacją zawierającą informacje o zagadnieniach będących przedmiotem obrad Rady Wydziału (dyskutowanie konkretnych uwag dotyczących procesu dydaktycznego i konieczności podjęcia działań pro-jakościowych) oraz Zespołu zajmującego się jakością kształcenia (plan ankietyzacji, sprawozdania z monitoringu, plan hospitacji, udział w hospitacjach). Wyniki ankiet, wraz z konkretnymi rekomendacjami, prezentowane są członkom Rady Wydziału, a ponadto ogólny raport dotyczący jakości kształcenia jest publikowany na stronie internetowej Wydziału. Należy stwierdzić, iż funkcjonujący w ramach kierunku system gwarantuje skuteczne gromadzenie, analizowanie i dokumentowanie działań dotyczących zapewnienia jakości kształcenia, a problematyka jakości obejmująca m.in. kwestie programów kształcenia, ankietyzacji studentów czy polityki kadrowej podlega ciągłej analizie, w następstwie której podejmowane są

działania naprawcze służące podnoszeniu jakości kształcenia.

6.1.10.

System zapewnienia jakości gwarantuje studentom, kandydatom na studia oraz innym interesariuszom wewnętrznym i zewnętrznym dostęp do informacji o programie i procesie kształcenia z uwzględnieniem ich potrzeb w zakresie dostępu do wspomnianych treści. Kompleksowość oraz aktualność dostępnych dla poszczególnych grup t informacji podlega monitorowaniu ze strony Wydziałowy Zespół ds. Zapewniania Jakości Kształcenia.

Informacje dla kandydatów o ofercie dydaktycznej oraz zasadach rekrutacji dostępne są na stronie internetowej Uczelni, internetowych portalach społecznościach, tablicach ogłoszeń ulokowanych na terenie Wydziału, a także w ramach akcji promocyjnych na targach edukacyjnych oraz imprezach organizowanych przez Kościoły. Informacje dla studentów dotyczące programów i planów studiów, kryteriów, przepisów i procedur oceniania pracy własnej zawarte w sylabusach, wymagań stawianych pracom dyplomowym, możliwościach i miejscach realizacji praktyk studenckich, zasadach przydzielania pomocy materialnej, dostępnych formach wymiany z uczelniami w kraju i za granicą, a także formach działalności naukowej, kulturalnej i dostępne są w dziekanacie, na stronie internetowej Wydziału, a także na ogólnodostępnych tablicach ogłoszeń w siedzibie Uczelni. Odpowiedzialność w zakresie publikowania i aktualizowania informacji o programie i procesie kształcenia na ocenianym kierunku studiów zależy od rodzaju informacji opracowania dotyczące jakości kształcenia przygotowywane są przez Wydziałowy Zespół ds. Zapewniania Jakości Kształcenia, sprawy administracyjne edytowane są przez pracowników sekretariatu, natomiast redakcja i umieszczanie wymienionych informacji na stronie internetowej należy do kompetencji pracownika-informatyka. Informacje odnośnie podejmowanych przez Władze Wydziału oraz Samorząd Studentów inicjatyw publikowane są na stronie internetowej Wydziału, a także przekazywane przy wykorzystaniu portali społecznościowych. Wiele ważnych informacji znajduje się również w formie papierowej na tablicach informacyjnych i w gablotach rozmieszczonych na Wydziale. Pracownicy dziekanatu dbają o aktualność informacji na stronie internetowej jednostki. Nie zostały wdrożone działania mogące posłużyć monitorowaniu opinii studentów o dostępie do informacji. W tym obszarze jednostka polega na nieformalnych rozmowach studentów z władzami. Studenci w czasie spotkania z ZO nie wskazali w tym zakresie żadnych oczekiwań.

6.2.

Badanie jakości kształcenia jest dokonywane wg zasad opracowanych przez Uczelniany system zarządzania jakością kształcenia (USZJK) i zgodnie z zarządzeniem nr 130/2009/2010 Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 11 lutego 2010 r. Każdego roku dokonywana jest ankietyzacja nauczycieli akademickich i studentów w zakresie nakładu pracy studentów w odniesieniu do punktów ECTS oraz realizacji rekomendacji *Rady ds. jakości kształcenia* oraz Wydziałowej komisji ds. jakości kształcenia. Co dwa lata są opracowywane arkusze samooceny wypełniane przez Wydziałowe zespoły oceny jakości kształcenia.

Wydziałowy Zespół ds. zapewniania jakości kształcenia prowadzi działania zgodnie z uchwałą Rady Wydziału z dnia 17 listopada 2014 r., w celu doskonalenia jakości kształcenia na Wydziale. Rekomendacje dotyczące podnoszenia jakości kształcenia przygotowuje dla władz Wydziału Wydziałowy Zespół ds. oceny jakości kształcenia (WZOJK) na podstawie rekomendacji Rady ds. Jakości Kształcenia oraz dezyderatów zgłaszanych przez pracowników i studentów. Ich realizacją zajmuje się Wydziałowy Zespół ds. zapewniania jakości kształcenia.

W strategii działania Uczelnianego systemu zarządzania jakością kształcenia przewidziany jest udział pracodawców w postaci wyrażania opinii, które są analizowane na Uczelni, ale w praktyce na Wydziale takie działania są podejmowane przede wszystkim na drodze nieformalnej w postaci wyrażania opinii proboszczów i dyrektorów placówek zatrudniających absolwentów, którzy kierują swoje uwagi do biskupów i władz Wydziału.

Na Wydziale obowiązują zasady opracowywania, przeprowadzania oraz publikowania wyników badań kwestionariuszowych zgodnie z zarządzeniem nr 323/2011/2012 Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 3 lutego 2012 r.

Sprawozdania z wdrażania wydziałowych projektów działań podnoszących jakość kształcenia oraz rekomendacji dla doskonalenia jakości kształcenia są każdego roku przedstawiane podczas Rady

Wydziału. Zgodnie ze Strategią Funkcjonowania Uczelnianego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia raporty z wyników ankiet, analizy wydziałowych arkuszy samooceny, sprawozdań rocznych z wykonania zaplanowanych działań oraz rekomendacje dla doskonalenia jakości kształcenia są zamieszczane na internetowych stronach wydziałowych.

Zespół ds. oceny jakości kształcenia przedstawia Radzie Wydziału raport na temat podejmowanych działań i w konsekwencji przygotowuje plan dalszych działań w celu usunięcia niedomagań systemu i wdrożenia zaleceń udoskonalających jego działanie.

Procedury istniejące na Wydziale skutecznie zapewniają podnoszenie jakości kształcenia. W ramach doskonalenia systemu opracowano nowy formularz ankiety ewaluacyjnej, wdrożono nowy sposób hospitacji oraz zorganizowano cykl szkoleń dla nauczycieli akademickich mający na celu podnoszenie kompetencji dydaktycznych. Wdrożono korektę do uchwały RW nr 18/WT/2011/2012 z dnia 14.11.2011 r. w sprawie wprowadzenia w programie studiów stacjonarnych oraz studiów niestacjonarnych zaocznych na kierunku teologia przy zaliczeniu końcowym przedmiotu ocen z wszystkich zajęć związanych z danym przedmiotem, zamiast dotychczas obowiązującego wpisu „zal”.

3. Uzasadnienie

Działania Władz kierunku zmierzające do zapewnienia wysokiej jakości kształcenia na kierunku teologia należy ocenić pozytywnie. Wydział Teologiczny wypracował przejrzystą strukturę zarządzania kierunkiem oraz dokonuje systematycznej i kompleksowej oceny efektów kształcenia. Wyniki tej oceny stanowią podstawę zmian programu studiów oraz metod jego realizacji zorientowanych na doskonalenie jakości jego końcowych efektów. Wydziałowy system zapewnienia jakości uwzględnia wszystkie podlegające niniejszej ocenie kryteria oraz wewnętrzne wymagania Uniwersytetu, w tym specyficzne dla Wydziału. Zapewnia stałe doskonalenie planowania, organizacji oraz nadzoru nad procesem kształcenia, który pozwala na coraz lepsze spełnianie potrzeb i oczekiwań studentów i pracowników. Do podjętych działań w tym zakresie zaliczyć można m.in. weryfikację warunków rekrutacji na studia jednolite magisterskie, opracowanie i wdrożenie systemu hospitacji zajęć, zorganizowanie na nowych zasadach nauczania języków nowożytnych we współpracy ze Szkołą Językową, usprawnienie systemu informatycznego, powstanie nowej strony internetowej Wydziału, opracowanie nowych wzorów sylabusów. Stałym zadaniem jest ciągle podnoszenie jakości prowadzenia ćwiczeń i seminariów oraz wspieranie samokształcenia studentów (np. e-learning). Istniejący w jednostce wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia jest skuteczny - zapewnia ciągle monitorowanie i doskonalenie stworzonych mechanizmów. Kompleksowość stosowanych procedur gwarantuje efektywność udziału interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych w procesie projektowania, monitorowania oraz weryfikowania zakładanych programem studiów efektów kształcenia. Oceniany system został wdrożony z uwzględnieniem wyznaczonych dla niego celów strategicznych, umożliwiając systematyczną ocenę i optymalizowanie metod realizacji procesu kształcenia przy wykorzystaniu potencjału kadry akademickiej, informacji z monitorowania losów zawodowych absolwentów, a także dostępnej infrastruktury. Na wydziale został wdrożony system ogólnouczelniany wprowadzony przez regulacje ogólnouczelniane. Podobnie jak na innych uczelniach, zaangażowanie studentów wypełnianie ankiet jest niewielkie. Wyzwaniem pozostaje przekonanie studentów o skuteczności wyrażanych przez nich opinii.

4. Zalecenia

Poprawa przejrzystości zasad i mechanizmów nagradzania pracowników za jakość pracy dydaktycznej. Należy również podjąć dalsze działania wpływające na rozwijanie umiejętności dydaktycznych pracowników (szkolenia, kursy) oraz zwiększenie motywacji pracowników do zdobywania doświadczeń dydaktycznych poza granicami macierzystej uczelni.

Zwiększenie udziału studentów w działaniach na rzecz poprawy jakości kształcenia (w tym zaangażowania w pracę ciał kolegialnych odpowiedzialnych za funkcjonowanie wydziałowego systemu zapewniania jakości kształcenia).

Wypracowanie stosownych narzędzi umożliwiających weryfikację zakładanych efektów kształcenia osiągniętych podczas studiów w ramach programów mobilnościowych np. Erasmus oraz warunków zaliczania tych zajęć. Precyzyjne określenie w jakim stopniu student powinien osiągnąć przewidziane programem kształcenia efekty kształcenia oraz spełnienie jakich warunków umożliwi mu zaliczenie konkretnych zajęć, co sprzyjałoby zwiększeniu chęci udziału studentów w programach wymiany

zagranicznej.

Wzmocnienie autonomii Samorządowi Studenckiemu w zakresie delegowania swoich reprezentantów do WZZJK. Zaleca się rozważenie możliwości powołania do WZZJK po jednym studentem z każdego kierunku prowadzonego przez Wydział, utrzymanie odpowiedniej reprezentacji w WZZJK może przynieść duże korzyści w pracy tego gremium. Istnieje konieczność bieżącego uzupełniania składu Komisji o studentów.

W celu podniesienia skuteczności anonimowych ankiet dotyczących programu kształcenia, warte rozważenia jest przeprowadzenie spotkania ze studentami, w czasie którego poruszone zostaną kwestie wagi zgłaszanych przez nich uwag i omówienie samej treści ankiet. Zaleca się zbadanie, np. przy pomocy ankiety, nakładu pracy jaki studenci poświęcają na dany przedmiot – pozwoli to na lepsze określenie liczby punktów ECTS przypisanych do przedmiotu. Należałoby też w większym stopniu uwzględnić aspekt związany z oceną umiejętności dydaktycznych nauczycieli akademickich.

Poprawienie znajdującego się na stronie www raportu z ankietyzacji w roku 2015, w szczególności do rekomendacji skopiowanych z raportu z roku 2014. Coroczne analizowanie stopnia zrealizowania rekomendacji z ubiegłego roku. Szersze upublicznianie informacji o nagrodach rektora przyznawanych najlepiej ocenionym nauczycielom.

Objęcie szczególną uwagą studentów, którzy odbywają swoje zajęcia w seminariach duchownych poza Poznaniem i uwzględnienie potrzeb wynikających z miejsca odbywania przez nich zajęć.

Odniesienie się do analizy SWOT przedstawionej przez jednostkę w raporcie samooceny, w kontekście wyników oceny przeprowadzonej przez zespół oceniający PKA

W raporcie samooceny zasadnie wskazano na mocne strony Wydziału, do których należy dobrze wykształcona kadra posiadająca znajomość języków obcych i zdobywająca doświadczenia na studiach zagranicznych. W pojedynczych przypadkach, systematycznie eliminowanych przez władze Wydziału, nie zawsze przekładało się to na intensywną działalność naukową, ze względu na zaangażowanie poza uczelnią, szczególnie w przestrzeni duszpasterstwa prowadzonego przez Kościół. Jakkolwiek z jednej strony sprzyja to propagowaniu treści rozwijanych podczas badań naukowych do szerszego grona, to jednak odbywa się uszczerbkiem dla poszukiwań naukowych. Trzeba zdecydowanie działać na rzecz lepszego wykorzystania potencjału naukowego Wydziału do aplikowania o projekty naukowe finansowane ze źródeł zewnętrznych. Dobrą stroną Wydziału jest też znacząca ilość zatrudnionych absolwentów, co może być też lepiej wykorzystane w promocji kierunku teologia. Otwartość na interesariuszy zewnętrznych zaowocowała powołaniem nowego kierunku doradztwo społeczne, które ma szansę rozwoju i pokazania użyteczności społecznej teologii jako nauki ukazującej integralne powołanie człowieka. Bardzo ciekawe i pozytywne są relacje między studentami świeckimi i duchownymi, które potwierdzają mądry wybór łączenia obu tych grup w ramach jednego kursu teologii obejmującego dwie specjalizacje. Słabą stroną Wydziału jest stara infrastruktura budynku dydaktycznego, który będąc własnością Kościoła, nie może być przedmiotem inwestycji w środki trwałe ze strony Uniwersytetu. Wskazanie na zagrożenie w postaci spadającej liczby studentów i tak nie dotknęło Wydziału w sposób dotkliwy w porównaniu z innymi jednostkami. Warto jednak podjąć szerszą działalność promocyjną wykorzystującą zakorzenienie społeczne Wydziału Teologicznego w Poznaniu.

Dobre praktyki

- Otwarcie nowego kierunku dialog i doradztwo społeczne potwierdza wnikliwą analizę rynku pracy oraz wychodzi naprzeciw oczekiwaniom społecznym w zakresie poszukiwania płaszczyzn dialogu i rozwijania form couchingu.
- Małe grupy seminaryjne sprzyjają większej integracji studentów, służą lepszemu przygotowaniu prac magisterskich i potwierdzają gotowość Wydziału do promowania właściwej relacji mistrz – uczeń.
- Organizowanie dnia studenta Wydziału Teologicznego wspiera integrację studentów różnych specjalizacji oraz stanowi dobre forum prezentacji osiągnięć naukowych i kulturalnych studentów.